

τοῦ βασιλέως ὦτα. Ἐπειτα πληροὶ τὸν λάκκον, ὥς διὰ τὰ θάψῃ τὸ μυστικόν, καὶ ἀπομακρύνεται ἐν σιγῇ. Δασὺς καλάμων αὐξάνει εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ μετὰ παρέλευσιν ἔτους, ἅμα ηὐξύνθη καλῶς ἐπρόδωσε τὸν φυτουργόν. Κινούμεναι αἱ καλάμοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐπαυελάμβανον τοὺς κεχωσμένους λόγους καὶ ἐγένετο γνωστὸν ὅποια ὦτα εἶχεν ὁ Μίδα.» Ὁμοιον μὲ τὴν διήγησιν τοῦ Ὀβιδίου εἶναι καὶ μογγολικόν τι διήγημα, ἐκ τῆς Ἰνδικῆς μυθολογίας ἴσως ληφθὲν, ἐξ ἧς καὶ ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς περὶ Μίδα μῦθος πιθανῶς διεπλάσθη.¹⁾

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΑΠΙΘΑΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ.

«Τοῦτο δὲν εἶναι μῦθος!» ἔγραφεν ὁ Διδερότος ἐπὶ κεφαλῆς τινῶν τῶν φλογερωτάτων σελίδων, αἵτινες διέφυγον τοῦ καλάμου του.

Ὁ τίτλος οὗτος ἤρμοζε πλειότερον παντὸς ἄλλου εἰς τὴν ἐντελῶς ἀληθῇ, ἀλλὰ σχεδὸν ἀπίστευτον, διήγησιν, ἧς χαράττομεν ἤδη τὰς πρώτας γραμμάς.

Ἐν ἐλλείψει τῆς ἐπωνυμίας ταύτης, ἣν δὲν μεταχειρίζομεθα ὅπως μὴ φανώμεν λογοκλόποι, ὀνομάζομεν αὐτὴν «Ἀπίθανον ἱστορίαν». Οἱ ἡμέτεροι ἀνάγνωσται θέλουσι, δὲν ἀμφιβάλλομεν, παραδεχθῇ ὅτι οὐδέποτε ἐγένετο καταλληλότερα ἐπιγραφή.

Τὸ παρελθὸν ἔτος μία τῶν πρωῒνων ἀμαξοστοιχιῶν τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ Λυὸν, μὲ ἔφερεν εἰς τινὰ μικρὰν πόλιν τῶν περιχώρων τῶν Παρισίων. Ἐσκόπευον νὰ διέλθω ὀλίγας ὥρας ἐκεῖ, διότι εἶχαν ὑποθέσεις τινὰς εἰς τὸ τυπογραφεῖον, ἐν ᾧ ὁ ἐκδότης μου ἀκατεσκεύαζεν (οὗτος εἶναι ὁ τεχνικὸς ὅρος) τὰ πλειότερα μυθιστορήματά μου.

Ἐφθασα ἐκεῖ εἰς ὥραν οὐχὶ πολὺ κατὰλληλον ὅπως ὁμιλήσω περὶ τυπογρα-

φικῶν διορθώσεων, περὶ σελιδοποιήσεων καὶ περὶ ἀριθμοῦ ἀντιτύπων. Εὐρέθην εἰς τελετὴν γάμου· ὁ τυπογράφος ἐνύμφευε τὴν κόρην του.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἐσήμαινον τὸν κώδωνα τῆς οἰκίας, οἱ μελλονύμφοι, μετὰ τῶν συγγενῶν των, τῶν μαρτύρων καὶ τῶν προσκεκλημένων ἤτοιμάζοντο νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ δημαρχεῖον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Παρεκλήθην νὰ ἐνωθῶ κ' ἐγὼ μετὰ τῆς συνοδείας, καὶ κατὰ φυσικὸν λόγον ἐδέχθην τὴν πρόσκλησιν. Ἡ νύμφη ἦτο εὐειδής, ὁ δὲ γαμβρὸς ἐφαίνετο πολὺ ἐρωτευμένος. Ὁλωναὶ φυσιογνωμίαι ἦτο εὐθυμοὶ καὶ γελασταί, ἐκ τούτου δὲ πολλὰ καλὰ προσιωνιζόμεν. Οὐδὲν μ' ἐμπόδιζε νὰ καταστρώσω τὸ σχέδιον εἰδυλλιακοῦ μυθιστορήματος εἰς πολλοὺς τόμους, ὑπόθεσιν ἔχοντος τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονίαν τοῦ εὐαρμόστου τούτου ζεύγους.

Τὰ πράγματα ἐγένοντο ἐν μεγάλῃ τάξει ἐνώπιον τοῦ δημαρχικοῦ ὑπαλλήλου, καὶ τὸ ἐπίσημον ναὶ ἀπηγγέλθη ὑπὸ τοῦ μὲν γαμβροῦ μετὰ τοῦ προσήκοντος ἐνθουσιασμοῦ, ὑπὸ δὲ τῆς νύμφης μετὰ τῆς τυπικῆς δειλίας.

Ἀναμφιβόλως τὸ αὐτὸ συνέβη ἴσως καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω, διότι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἄλλα πράγματα προσείλκυσαν σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν τὴν προσοχήν μου, καὶ ἰδοὺ πῶς :

Εἰς ἀπόστασιν τινῶν βημάτων ἱστατο ἀνὴρ τις, τεσσαρακοντούτης περίπου, μετρίου ἀναστήματος, ἔχων σῶμα χάριεν καὶ εὐκαμπές, φέρων μέλαν ἐνδυμα, λευκὸν λαιμοδέτην καὶ λευκὰ χειρόκτια, ἄψεκτον ἐνὶ λόγῳ ἐνδυμασίαν.

Κόμη πυκνὴ καὶ φαιόχρους ἐπέστεφε τὸ ἀλλόκοτον πρόσωπόν του, ἐφ' οὗ ἐπέαπησα τὴν προσοχήν μου.

Τὸ πρόσωπον τοῦτο, οὐτινος τὰ χαρακτηριστικὰ δὲν ἐστεραῦντο κανονικότητος, παρουσίαζε δεῖγμα τῶν παραδόξων ζωγραφημάτων, δι' ὧν στολίζονται οἱ ἄγριοι τῆς Ὠκεανίας ἐν τῷ χωρῷ τοῦ μελοδράματος.

¹ Léon Feer, Les contes Mongols. Ἐν Revue des cours littéraires t. VI p. 206.

Ἐπὶ τῶν παρειῶν του ἀπήστραπτον, ὡς σπινθήρες πυροτεχνήματος, γραμμαὶ ὀφιοειδεῖς, ἔχουσα τὸ χρῶμα τῆς μίλτου, ἢ τοῦ καθαρωτέρου κοβαλτίου, καὶ συγχεύμεναι μετ' ἄλλων, ἐχουσῶν τὸ ἀμαυρὸν χρῶμα τοῦ χρωμίου.

Ἡ δὲ ῥίς αὐτοῦ, πολυχρωμοτέρα καὶ ποικιλωτέρα, ἀμιλλᾶτο κατὰ τε τὸ σχῆδιον καὶ τὸν χρωματισμὸν πρὸς τὰ σηρικὰ κεντήματα ἰνδικοῦ σαλίου.

Διπλοῦν ἀραβούργημα, λεπτότατον καὶ πολυσύνθετον, ἐκτεῖνον μέχρι τῶν κροτάφων τὰς ἰδιοτρόπους αὐτοῦ σπείρας, ἐκόσμει τὸ μέτωπον.

Ἐν συντόμῳ τὸ παράδοξον τοῦτο πρόσωπον, τὸ φέρον μέλαν ἔνδυμα καὶ λευκὸν λαιμοδέτην, ἀνεκάλει ζωνρῶς εἰς τὴν μνήμην μου τὸν ἠθοποιὸν Christian, ἐν τῇ ἀστειοτάτῃ γελωτοποιίᾳ (bouffonnerie) τοῦ φίλου μου Paul Bocage, αὐτὸς Γιάννος μεταξὺ τῶν ἀγρίων.

Ἐπὶ πολὺ ἐβασάνησα τὸ πνεύμά μου προσπαθῶν νὰ μαντεύσω τὸν λόγον τῆς γελοίας ταύτης μεταμορφώσεως, ἥτις μοὶ ἐφαίνετο ὅτι οὔτε εἰς τὴν ἐποχὴν, οὔτε εἰς τὴν περίστασιν εἰς ἣν εὕρισκόμεθα ἤρμοζε, καὶ ἥτις ἐντούτοις οὔτε ἐξέπληττεν οὔτε ἐσκανδάλιζε τίνα.

Μάταιαι προσπάθειαι! Ἡ Σφίγξ ἐτήρει ἄλυτον τὸ αἰνιγμά της.

Ὅτε ἡ τελετὴ τοῦ γάμου ἐπερατώθη, ἕκαστος τῶν παρευρισκομένων ἐπορεύθη πρὸς τὸ ἱεροφυλάκιον. Ὁ κεχρωματισμένος γείτων μου ἠκολούθησε τοὺς ἄλλους, καὶ ἐγὼ ἠκολούθησα τὸν γείτονά μου.

«Θὰ ἦναι κανεὶς ἀνόητος, θέλων νὰ κάμῃ τὸν ἀστείον, ἐσκέφθην. Ὁ μεγαλοπρεπὴς αὐτὸς θυρωρὸς, μὲ τὴν σεβασμίαν γαστέρα του, τὰς ἐπωμίδας του, καὶ τὴν ἀβλαβὴ του λόγχην, θὰ τὸν ἐκβάλῃ τῆς θύρας ὅπως τοῦ χρειάζεται!...»

Τίποτε!... Ὁ θυρωρὸς οὐ μόνον δὲν τὸν ἐξέβαλε τῆς θύρας, ἀλλὰ καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἄγριος διέβη πρὸ αὐτοῦ, ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸν πῖλόν του, καὶ τὸν ἐχαιρέτησε στρατιωτικῶς εἰς ἐνδειξιν ἀπεριορίστου ὑπολήψεως.

Τί ἐσήμαινε τοῦτο; Θὰ ἔδίδα κάτι τι ἂν ἠδυνάμην ν' ἀπευθύνω τὴν ἐρώτησιν ταύτην εἰς τίνα; δυστυχῶς ὁμως μεταξὺ τῶν παρευρισκομένων ἄλλον τίνα δὲν ἐγνώριζον ἐκτὸς τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς τῆς νύμφης, καὶ τῆς νύμφης αὐτῆς. Πάντες δ' οὗτοι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἶχον ἄλλα πράγματα σπουδαιότερα νὰ κάμωσι, καὶ οὐχὶ νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν περιέργειάν μου.

Ἐκαστος, ὡς ἐπικρατεῖ συνήθεια, ἔθετε τὴν ὑπογραφὴν του ἐπὶ τοῦ βιβλίου τῆς ἐνορίας. Ὁ ποικιλόχρους γείτων μου ἐπλησίασεν ὡς οἱ ἄλλοι τὴν τράπεζαν, ἔλαβε τὸν κάλαμον καὶ ἔγραψε.

Τοῦλάχιστον θὰ ἐμάνθανα τὸ ὄνομά του!... Ὁρμησα τότε εἰς τὴν τράπεζαν. Ἐκεῖνος μοὶ παρουσίασε μειδιών τὸν κάλαμον καὶ μοὶ εἶπε μὲ τὸν εὐγενέστερον τρόπον.

— Εἶναι ἡ σειρά σας, κύριε, νὰ ὑπογράψητε, ἂν εὐαρεστήσθε.

Τὸ φανταστικὸν τοῦτο ὄν εἶχε φωνὴν γλυκεῖαν καὶ οὐδὲν ἔχουσεν τὸ ἐκτακτον.

Ἐφερον τὸ βλέμμα πρὸς τὰ γράμματα, ἅτινα ἐχάραξεν, ὧν ἡ μελάνη ἦν νωπὴ ἔτι, καὶ ἀνέγιων μετ' ἐκπλήξεως εὐκατανοήτου.

ΦΑΒΡΙΚΙΟΣ ΠΟΤΑΡΑΣ

πρῶτον βασιλεὺς — κτηματίας.

Ἄλλως δὲ ἡ ἐκπληξίς μου δὲν διήρκεσε πλέον ἐνὸς δεκατημορίου τοῦ λεπτοῦ. Διότι ἔβλεπον προφανῶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦν μανιακὸς, δραπετῆς ἱσως τοῦ φρενοκομείου τῆς Σαραντῶνος ἢ τοῦ ἱατροῦ Βλάνς. Ἀλλὰ πῶς τὸν ἄφινον νὰ παρεμβαίῃ εἰς πράξεις τοσοῦτον σπουδαίας, ὡς ἐκείνην εἰς ἣν πρὸ μικροῦ ἔλαβε μέρος; Αὐτὸ δὲν ἐνόουν παντάπασιν.

Ἐν ᾧ ἀπέτεινον πρὸς ἑμαυτὸν τὴν νέαν ταύτην ἐρώτησιν, τὸ πλῆθος ἐξήρχετο, ὥστε ἐντὸς μικροῦ ἔμεινα σχεδὸν μόνος ἐν τῷ ἱεροφυλακίῳ.

Ὁ πατὴρ τῆς νύμφης ἦλθε πρὸς με καὶ μ' ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος.

«Δοιπὸν, ἀγαπητέ μοι κύριε, μοὶ εἶπε,

ἔλθετε μεθ' ἡμῶν... εἶναι ἡ ὥρα ἡμῖν· σεια μετὰ μεσημβρίαν καὶ ἐντὸς ἐνὸς τετάρτου θὰ καθήσωμεν εἰς τὴν τράπεζαν.»

Εὐθὺς ὡς ἐξήλθομεν τῆς ἐκκλησίας τὸν ἠρώτησα:

«Ποῖος εἶνε αὐτός, ὁ τρελὸς ὁ ὁποῖος εὕρεται μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων;»

— Τρελὸς !! ἐκραύγασε· ποῖον τρελὸν λέγετε;

— Ἐκεῖνον, καλὲ, τὸν κυανοῦν, τὸν κίτρινον, τὸν κόκκινον, ὅστις ἦτο πλησίον μου κατὰ τὴν λειτουργίαν, καὶ ὅστις ὑπέγραψε πρὸ ἐμοῦ εἰς τὸ βιβλίον...

Ὁ τυπογράφος ἐκάγχασεν.

— Ἀ! ἄ!... ὁ ταλαίπωρος Ποταρᾶς!.. εἶπεν ἀκολουθῶς· ἂν εἴξευρε διὰ ποῖον τὸν ἐκλαμβάνετε...

— Μήπως δὲν εἶναι τρελός;

— Αὐτὸς τρελός;.. ἔλα δά!.. ἔχει εἴκοσι χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα...

— Τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει τὸ ἐναντίον.

— Εἶναι μέλος τοῦ δημαρχικοῦ συμβουλίου.

Εἰς τοῦτο δὲν ἠδυνάμην ν' ἀπαντήσω. Ἐν τούτοις ἐψέλλισα δειλῶς.

— Ἀλλὰ... αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἔγραψεν εἰς τὸ βιβλίον μετὰ τὸ ὄνομά του;

— Τί ἔγραψε;

— Πρώην βασιλεὺς.

— Καὶ με τοῦτο τί;.. Εἶναι δικαίωμα του.

— Ἐχρημάτισε βασιλεὺς;

— Βεβαιότατα!

— Καὶ τίνος κράτους;

— Εἶναι ὁλόκληρος ἱστορία.

— Ἀλλὰ, προσέθεσα, ἡ ἐξωγραφημένη αὐτὴ μορφή;

— Δὲν εἶναι ζωγραφημένη.

— Τί λοιπὸν εἶναι;

— Εἶναι ἐστιγμένη.

— Ἐστιγμένη!.. ποῦ; ἀπὸ ποῖον; πῶς;

— Τοῦτο συνδέεται μετὰ τῆς ἱστορίας τῆς βασιλείας τοῦ Ποταρᾶ.

— Λοιπὸν διηγήθητέ μοι αὐτὴν τὴν ἱστορίαν.

— Θὰ σᾶς τὴν διηγηθῇ ὁ ἴδιος, ἂν ἔχητε διάθεσιν.

— Ἀλλ' ἐγὼ δὲν θὰ τὸν ἐπανίδω ἴσως οὐδέποτε.

— Θὰ τὸν ἐπανίδητε μετὰ πέντε λεπτά, διότι θὰ ἦναι εἰς τὸ συμπόσιον τῶν γάμων.

— Δὲν θὰ φανῶ ἀδιάκριτος ἂν τὸν παρακαλέσω...

— Νὰ σᾶς διηγηθῇ τὴν ἱστορίαν του; Ὡ, παντάπασιν... ἄλλως δὲ ὅταν μάθῃ ὅτι εἰσθε μυθιστοριογράφος, θὰ ἔχη πλειότεραν προθυμίαν νὰ σᾶς διηγηθῇ, ἀφ' ὅσων σεῖς θὰ ἔχητε νὰ τὸν ἀκούσητε. Ἡ μεγαλητέρα τοῦ φιλοδοξία εἶναι νὰ ἴδῃ ἡμέραν τινὰ ἀπαστραπτούσας ἐπὶ τοῦ κιτρίνου ἐξωφύλλου βιβλίου εἰς δον, τὰς τρεῖς ταύτας λέξεις με κομψὰ κεφαλαῖα γράμματα: Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΟΤΑΡΑΣ.

Μετά τινος στιγμᾶς με παρουσίασαν ἐπισήμως εἰς τὸν κ. Φαβρίκιον Ποταρᾶν, καὶ τὸν κ. Φαβρίκιον Ποταρᾶν εἰς ἐμέ.

Ὁ πρώην βασιλεὺς, ὅστις κατὰ τὰς ὥρας σχολῆς, αἵτινες, χάρις εἰς τὸ εἰκοσακισχιλιόφραγκον εἰσόδημά του, ἦσαν πολλαί, ἀνεγίνωσκε πρὸς διασκέδασιν τὰ μυθιστορήματα τοῦ ἀναγνωστηρίου τῆς μικρᾶς πόλεως, εἶχεν ἀναγνώσει τινὰ τῶν βιβλίων μου.

Ἠξίωσε νὰ με συγχαρῇ ἐνθέρμως καὶ μετὰ χάριτος, ἥτις με κατέθελξε· δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι ἂν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἶχε πλησίον του τὸν σφραγιδοφύλακά του, θὰ ἐπαρασημοφορούμην ἀμέσως.

Δυστυχῶς ὅμως ὁ σφραγιδοφύλαξ δὲν ἦτο ἐκεῖ.

Ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν τράπεζαν.

Τὸ συμπόσιον ἦν πλουσιοπάροχον καὶ διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, ὅπως ὀφείλει νὰ εἶναι πᾶν συμπόσιον, σεβόμενον ἑαυτό.

Κατὰ τὸ ἐπίδειπνον ὁ Φαβρίκιος, χωρὶς νὰ περιμελῇ νὰ τὸν παρακαλέσωσι, μοὶ διηγήθη τὴν ἱστορίαν, τὴν ὁποῖαν θὰ σᾶς διηγηθῶ τώρα καὶ ἐγώ.

Τὴν ἱστορίαν ταύτην οἱ πλείστοι τῶν συνδαιτυμόνων εἶχον ἀκούσει δι' εἰκοστὴν ἴσως φοράν. Ἐσχον ἐν τούτοις τὴν

ἀνεκτίμητον εὐγένειαν νὰ φανῶσιν ὅτι ἀκούουσιν αὐτὴν μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ὡς νέον ὅλως πρᾶγμα. Σεῖς, οἵτινες διὰ πρώτην φοράν τὴν ἀκούετε, ἀγαπητοί μοι ἀναγνώσται, ἀκολουθήσατε, ὅπως δύνασθε, τὸ παράδειγμά των.

Πᾶς χρονογράφος, πεποιθὼς περὶ τῆς μεγάλης ἀποστολῆς, ἣν ἐκπληροῖ, γράφων διὰ τὸ μέλλον σελίδας αἵτινες ἔσονται τὸ κάτοπτρον τοῦ παρελθόντος, ὥφειλε νὰ θέσῃ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἔργου του τὸ περίφημον ῥητόν: «*Vitam impendere vero.*»

Πιστὸς εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην θὰ εἶπω τὰ πάντα, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ, ἐν τῇ ἀδυσωπήτως εἰλικρινεῖ βιογραφίᾳ αὐτοῦ, καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον θ' ἀκολουθήσω τὴν πορείαν ταύτην, καθ' ὅσον ἂν τὰ πρῶτα βήματα τοῦ Φαβρίκιου ἦτο πονηρὰ, ἢ ἐξακολουθήσεις τοῦ βίου του τῷ προσέφερε τὰ μέσα νὰ ἐξαγνίσῃ τὸ θλιβερόν παρελθόν του.

Ὁ μέλλων πρῶτον βασιλεὺς ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ 1818. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἔντιμος θυρωρὸς οἰκίας κειμένης ἐν τῇ Παλαιᾷ ὁδῷ τοῦ Τέμπλου, διεμέριζε τὸν καιρὸν του μεταξὺ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ πυλωρίου καὶ τῶν φιλανθρωπῶν φροντίδων τῶν ἀπονεμομένων εἰς τὰ παλαιὰ ἐνδύματα τῶν ὁμοίων του. Μετ' εὐσυνειδησίας καὶ φιλοπονίας ἀξίας μεγίστων ἐπαίνων, ἔθετε νέους ἀγκῶνας εἰς χειρίδας ἀπηυδηκυίας ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως, καὶ νέας βάσεις εἰς τὰ παλαιὰ πανταλόνια, ἅτινα ἢ συνεχῆς τριβὴ μετέβαλεν ἐν μέρει εἰς εἶδος δικτύων. Καὶ δὲν ἠδύνατο μὲν τις νὰ εἴπῃ περὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς ὅτι:

Ὁ μόλυθος εἰς χεῖράς του μεταμορφοῦται εἰς χρυσόν.

Ἀλλὰ πάντες εἶχον δικαίωμα νὰ κραυγάζωσι, μικρὰν παραλλαγὴν ποιῶντες τοῦ γνωστοῦ τούτου στίχου:

Τὰ ῥάκη εἰς τὰς χεῖράς του γίνοντ' ἐνδύματα λαμπρά.

Διὰ τὰς ἐργασίας του ταύτας, τὰς ὥφελίμους καὶ ἅμα μεγάλην καταδεικνύουσας μετριοφροσύνην, ὁ Ποταρᾶς ἤρ-

κεῖτο γλίσχρον λαμβάνων ἀνταμοιβήν.

Ὁ θυρωρὸς οὗτος ἔζη εὐδαίμων ἐν τῷ θυρωρείῳ του, τῷ ἐν τῇ Παλαιᾷ ὁδῷ τοῦ Τέμπλου κειμένῳ, μετὰ τῆς συζύγου του, ἀξιοσυστάτου οὐ μόνον ἔνεκα τῶν ἀρετῶν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἔνεκα τῆς μαγειρικῆς ἱκανότητός της. Οὐδεὶς εἰς τὴν συνοικίαν ἠδύνατο νὰ διαγωνισθῇ πρὸς τὴν Εὐδοξίαν Ποταρᾶ ὡς πρὸς τὸν τρύπον τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐξ ἀλάντων ζωμοῦ, τοῦ μυρωτοῦ ἐδέσματος, καὶ τοῦ καρυκεύματος τῶν μηρῶν τοῦ λαγωῦ μετὰ μικρῶν κρομμύων.

Τὸ πρότυπον τοῦτο ζεῦγος μίαν μόνον εἶχε φιλοδοξίαν, νὰ ἴδῃ ἑαυτὸ ἀναγεννώμενον εἰς σειρὰν ἀπογόνων κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ποιηθέντων. Μετὰ μακρὰν προσδοκίαν, ἡ εὐλογωτάτη αὕτη εὐχὴ ἐξεπληρώθη. Ἐγεννήθη παιδίον γένους ἀρσενικοῦ.

Ὁ Ποταρᾶς, ὅστις ἂν δὲν ἦτο θυρωρὸς καὶ ὀλίγον δύσμορφος, θὰ ἐγένετο στρατιώτης, καὶ ὅστις ἐν ᾧ μετὰ δεξιότητος εἰργάζετο διὰ τῆς βελόνης, ὠνειροπόλει πολέμους καὶ μάχας, ἐβάπτισε τὸν υἱόν του Φαβρίκιον, διότι τὸ ὄνομα τοῦτο τῷ ἐφάνη ἡρωϊκώτατον. Πλήρης δὲ φιλοδοξίας διὰ τὸν υἱόν του ἐσκέπτετο νὰ τὸν κάμῃ κάτι τι ἑκτακτον, εἴτε λοχαγὸν τοῦ ἰππικοῦ, εἴτε δικηγόρον, εἴτε συγγραφέα εἴτε παντοπώλην ἐκ τῶν χονδρικῶς καὶ λιανικῶς πωλούντων τὰ ἐμπορεύματά των. Μεταξὺ τῶν τεσσάρων τούτων ἐπαγγελμάτων, ἐξ ἴσου ἐπαγωγῶν, ἀβέβαιον ἐκυμαίνετο τὸ πνεῦμα τοῦ Ποταρᾶ.

Ὁ ἀξιόλογος οὗτος πατὴρ γνωρίζων πρὸς τούτοις ὅτι, δι' ἀνατροφῆς λαμπρᾶς καὶ διακεκριμένης, πολλὰ κατορθοῦνται, ἔπεμψε τὸν Φαβρίκιον εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον, μόλις ἔφθασεν εἰς τὸ πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ὁκταέτης ἤδη ὁ νέος Ποταρᾶς ἐγίνωσκε τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφήν· δεκαέτης δὲ ἐγίνωσκεν εἰς τὰ δάκτυλα τὰς τέσσaras πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς. Σπεύδομεν δὲ νὰ προσθέσωμεν ὅτι μεγάλην συμπάθειαν ἐδείκνυε πρὸς μίαν τούτων, τὴν ἀφαίρεσιν.

Εἷς τινα γειτονικὴν οἰκίαν ἐκείνης, ἐν ᾗ κατῴκει ἡ οἰκογένεια Ποταρᾶ, ὑπῆρχεν ἐν παντοπωλείῳ. Ὁ διευθυντὴς τοῦ καταστήματος τούτου, γοητευθεὶς ἀπὸ τὴν ζωηρότητα καὶ εὐφυΐαν τοῦ Φαβρίκιου, ὅστις ἦτο ἀληθῶς ὠραῖος παῖς, προσεφέρθη νὰ τὸν προσλάβῃ εἰς τὸ κατάστημά του καὶ νὰ τὸν μορφώσῃ εἰς τὸ ἐμπόριον. Ὁ πατὴρ ἔσπευσε νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν ταύτην δι' ἧς ἐπραγματοποιεῖτο μία τῶν τεσσάρων προσφιλεστάτων ἐλπίδων του.

Ὁ μέλλων βασιλεὺς, δωδεκαέτης τότε, ἐφόρεσε τὴν ποδιάν, καὶ συνειργάσθη ἐνθέρμως, καίτοι ἄνευ ἐνθουσιασμοῦ, εἰς τὴν πώλησιν τῶν κηρίων, τοῦ σάπωνος, τοῦ μέλιτος καὶ τῶν ξηρῶν δαμασκηνῶν.

Σπεύδομεν νὰ προσθέσωμεν, ὅπως μὴ παραλείψωμεν τὴν ἀλήθειαν (*vitam impendere vero!*) ὅτι μεγάλην συμπάθειαν ἔτρεφε πρὸς τὰς δύο τελευταίας πραγματείας, ἀλλὰ μόνον ὡς καταναλωτῆς· ὅτι τῶν θυρῶν κεκλεισμένων τὴν νύκτα μυστηριωδῶς παρεδίδοτο εἰς ὄργια ἀποικιακῶν προϊόντων, καὶ ὅτι ἂν τις ἤρεύνα τὸ στρώμα ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο θὰ εὕρισκεν ἄρκετὰς κενὰς φιάλας, περιεχούσας ἄλλοτε κασσὶς, ἀνισίτιδα ἢ βεσπέτρο.

«Πολλαὶς φορὰς πηγαίνει τὸ σταμνὶ ἔς τὴ βρύσι, ἀλλὰ καμμία φορὰ θὰ πάει καὶ δὲν θὰ γυρίσῃ. Ἡμέραν τινὰ ὁ παντοπώλης παρετήρησεν ὅτι ὁ Φαβρίκιος προὔξενει εἰς τὸ κατάστημά του ζημίαν μεγαλητέραν ἀφ' ὅσῃν ἤθελε προξενήσῃ ὀλόκληρος λεγεὼν μεγάλων καὶ πεινασμένων ποντικῶν. Συνέλαβεν ἐκ τοῦ ὠτός τὸν ἐπίδοξον παντοπώλην καὶ τὸν ἐπανεφέρειν εἰς τὸν θυρωροῤῥάπτην, λέγων:

«Σὺ παραδίδω τὸν προκομένον νιόν σας· ἂν ἐν ἔτος ἀκόμη τὸν ἐκράτουν, θὰ ἐχρεωκόπουν ἀναμφιβόλως!... φυλαχθῆτε ἀπ' αὐτόν!... Ἀγαπᾶ παραπολὺ τὸ μέλι, τὰ δαμάσκηνα καὶ τὸ ῥοσόλι... Πολὺ κακὸν δρόμον ἔπιασε!...»

Ἡ Εὐδοξία ἐκλαυσεν· ὁ Ποταρᾶς ἐθύμωσεν· ὁ Φαβρίκιος τὰς ἔφαγε.

Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ θυρωροῤῥάπτης

συνεχώρησε τὸν νιόν του. Τί τὰ θέλετε; Ὁ πατέρας εἶναι πάντοτε πατέρας! Ἀνεξήτησεν ἑτέραν θέσιν, καὶ ὁ ἐνθερμος φίλος τῶν ἀποικιακῶν προϊόντων ἐτοποθετήθη παρὰ τινι φαρμακοποιῷ τῆς ὁδοῦ τῶν ὑελουργείων.

Ἐπὶ τινα χρόνον τὰ πράγματα ἔβαινον καλῶς· ἀκολουθῶς τὸ παιδίον ἐγένετο ἐντὸς ὀλίγου νεανίας, καὶ τότε ἤρχισαν νὰ διεγείρωνται ἐντὸς τοῦ πάθῃ, ἄγνωστα τέως αὐτῷ. Ὅπως ὑποχώρησεν ἀγογγύστως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιστάσεως εἰς τὴν παιδικὴν του λαιμαργίαν, οὕτως ὁμοίως ἐθυσίασε τὸ πᾶν εἰς τοὺς νέους του πόθους. Ἑταῖροι καὶ ἑταῖραι ἐν διασκεδάσεσιν ἀντικατέστησαν τὸ μέλι καὶ τὰ δαμάσκηνα.

Ὁ νεανίας δὲν εἶχε χρήματα ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς δαπάνας, ἃς ἀπῆτει ἡ εὐθυμος ζωὴ, ἣν διήγαγε μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡμέρας. Οὐδὲν ἕτερον ἀπλούστερον μέσον εὗρεν ἢ νὰ «δανείζηται» ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ φαρμακοπώλου, καὶ τὰ δάνεια ταῦτα ἠδύνατο εὐχερέστατα νὰ πραγματοποιῇ, διότι ἐπιφορτισμένος ὢν τὴν πώλησιν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κυρίου του, εἶχεν εἰς χεῖράς του τὰς εἰσπράξεις τῆς ἡμέρας.

Τὰ πρῶτα δάνεια ἦτο μέτρια. Ὁ ἄπιστος ὑπάλληλος ἐλάμβανεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μικρά τινα νομίσματα. Πολὺ δὲ σπανίως ἔφθανον τὰ δάνεια ταῦτα μέχρις ἐνὸς πεντοφράγκου. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ὅμως ἡ τοιαύτη μετριότης ἐφάνη εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον γελοία καὶ εὐτελής. Αἱ ἀρπαγαὶ κατέστησαν συχνότεραι, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐγένετο ἄρκούντως στρογγύλος.

Βεβακχευμένος ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῶν παρεκτροπῶν του, ὁ Φαβρίκιος, κατέστη ἄπληστος καὶ δὲν ἐβράδυνε ἐντὸς μικροῦ ν' ἀπορρίψῃ πᾶν συνετὸν μέτρον. Ἐπιφορτισθεὶς ὑπὸ τοῦ κυρίου του νὰ λάβῃ τὰ ὀφειλόμενα παρὰ διαφόρων πελατῶν, ἐθεώρησε πολὺ εὐφυνὲς τὸ νὰ οἰκειοποιηθῇ αὐτὸς τὸ ἀντίτιμον τινῶν λογαριασμῶν. Ἐθεσε τὰ χρήματα εἰς τὸ θυλάκιόν του, εἶπε δὲ εἰς τὸν φαρμακοποιὸν ὅτι οἱ ὀφειλέται ἔσχισαν τὸν λογαρια-

σμών, λέγοντες ὅτι θὰ πληρώσωσιν ἀργότερα.

Ἡμέραν ὅμως τινὰ περιστάσις τις, τυχαίως βραδύνασα νὰ ἐπέλθῃ, ἡ συνάντησις δῆλον ὅτι τοῦ φαρμακοποιοῦ μετὰ τινος τῶν πελατῶν του, ὃν τινα ἐθεώρει ὀφειλέτην του, καὶ αἱ δοθεῖσαι ἐξηγήσεις, διεφώτισαν τὸν φαρμακοποιὸν περὶ τῆς ὀλεθρίας ἀληθείας. Ἀπαξ ἀναφθέντος τοῦ δαυλοῦ ἡ ὑπόνομος ἐξερράγη· ἡ δ' ἐκρηξις ὑπῆρξε φρικαλέα.

Κατὰ τὴν πρώτην φοράν τοῦ θυμοῦ του ὁ φαρμακοποιὸς ἔλεγε νὰ παραδώσῃ τὸν Φαβρίκιον εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ νὰ προσαγάγῃ αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ κακουργοδικείου διὰ κατάχρησιν ἐμπιστοσύνης καὶ χαρακτηρισθεῖσαν κλοπὴν. Ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ θυρωροῦ ῥάπτου εἶχεν ἤδη σχηματισθῇ τέλειος κωμῶδός. Ἐπείσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ ἔχυσε χειμάρους δακρύων· ὡμίλησεν εὐγλώττως· ἐφεῦρε παρακλήσεις ἀκαταμαχήτους· ἀνέφερε τὴν νεότητά του, τὰς παραφοράς τῶν παθῶν ὑφ' ὧν παρεσύρθη, τὴν μεταμέλειάν του, τὴν καλὴν διαγωγὴν, ἣν ἐσκόπει νὰ δεῖξῃ εἰς τὸ μέλλον. Ἐν συντόμῳ ὁ φαρμακοποιὸς, ἄνθρωπος ἀγαθός, συνεκινήθη, καὶ συνήνεσε ἂν οὐχὶ νὰ τὸν κρατήσῃ πλέον ὑπάλληλον, τοῦλάχιστον νὰ μὴ τὸν φυλακίσῃ.

Ἀφ' οὗ ὑπελόγισε κατὰ προσέγγισιν τὰ ποσὰ, ἅτινα τῷ ὑπεξήρεσεν ὁ Φαβρίκιος, ἐπανάφερε τὸν τελευταῖον τοῦτον εἰς τοῦ πατρός του κρατῶν αὐτὸν οὐχὶ ἐκ τῶν ὠτίων, ἀλλ' ἐκ τοῦ περιλαιμίου.

«Ὁ οὐτιδανὸς αὐτὸς υἱός σου, εἶπεν εἰς τὸν θυρωροῦ ῥάπτην, εἶναι φαῦλος καὶ κακούργος· μοῦ ἔχει κλέψῃ περισσότερα ἀπὸ ὀκτακόσια φράγκα! Ἐπρεπε νὰ τὸν ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀστυνομίαν· ἀλλ' ἐλυπήθηκα σᾶς, οἱ ὅποιοι εἰσθε τίμιοι ἄνθρωποι. Σᾶς τὸν παραδίδω· κάμετέ τον ὅ,τι θέλετε· μόνον ἂν τοῦ εὕρητε κάμμιναν θέσιν, σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ στείλετε νὰ ζητήσωσι πληροφορίας παρ' ἐμοῦ.»

Καὶ ἔφυγεν.

Ἡ μήτηρ ἐγονυπέτησεν εἰς τινα γω-

νίαν, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας καὶ ὠλόλυξεν ὡς ἡ Μαγδαληνὴ. Ὁ πατὴρ ἐμβρόντητος μείνας πρὸς στιγμὴν, ὥρμησεν ἀκολουθῶς ἐπὶ τινος σαρώθρου καὶ ἐπέσειεν αὐτὸ ἀπειλητικῶς. Ὁ Φαβρίκιος ἔλαβεν ἀμυντικὴν θέσιν, καὶ ἐκραύγασε μετὰ τόνου ὀλίγον μυκτηριστικοῦ.

— Κάτω τὰ ὅπλα καὶ τὰ σάρωθρα! Δὲν θέλω νὰ δαρῶ, τὸ καταλαμβάνεις, παπᾶ;

— Ἀθλιε! ἀτιμάζεις τὸ ὄνομα μου!

— Τὸ ὄνομά σας Ποταρᾶς! Νόστιμον τῷ ὄντι ὄνομα, παπᾶ· ἂν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σας δὲν θὰ μ' ἔμελε διόλου δι' αὐτό!

— Ταλαίπωρε! ποῦ θὰ καταντήσης;

— Τοῦτο δὲν τὸ ξεύρω, οὐτ' ἐγὼ, οὔτε σεῖς, παπᾶ;

— Θὰ καταντήσης εἰς τὴν λαιμητόμον· εἰς ὅλα τὰ μέρη φέρεσαι ὡς ληστής... ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη σὲ διώχνουν!..

— Αὐτὸ δὲν εἶναι σφάλμα μου.

— Καὶ μήπως εἶναι ἰδικόν μου;

— Μὰ τὸν Θεόν, δὲν λέγω ὅχι...

Ἐπρεπε νὰ μὲ φέρῃς εἰς τὸν κόσμον μὲ ἑξ̄ χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα... αὐτὸς ἦταν ὁ ἀληθὴς προορισμός μου...

— Τί θ' ἀπογίνῃς;

— Ὅ,τι θέλει ὁ διάβολος.

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ σὲ κρατήσω εἰς τὸ σπίτι χωρὶς νὰ κάμνῃς κάμμινὰ δουλειά..

— ὦ, ὅσον δι' αὐτὸ κ' ἐγὼ δὲν τῶχω σκοπὸ νὰ μείνω· θὰ μ' ἐπιανε πλήξῃς τρομερὰ μαζί σας...

— Πῶς θὰ ζήσης τώρα, ἄθλιον παιδί;...

— Λόγον τιμῆς, ἀκόμη δὲ ἔχω κἀνὲν σχέδιον εἰς τὸν νοῦν μου...

— Κάμε μου ὅρκον ὅτι θὰ διορθωθῇς, κ' ἐγὼ θὰ σὲ μάθω τὴν τέχνην μου...

— Τὴν τέχνην σου;... νὰ ῥάπτω παλαιὰ ἐνδύματα;... ἰδοὺ τῇ ἀληθείᾳ εὐκαιρία τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει κανεὶς νὰ παραβλέψῃ!.. Εὐχαριστῶ, παπᾶ!.. αὐτὸ δὲν εἶναι ἰδικός μου λογαριασμός!... τὰ τριμμένα πανταλόνια εἶναι κατώτερα ἐμοῦ... Προτιμοῦσα τίποτε ἄλλο... κἀνὲν ἄλλο λαμπρότερον ἐπαγγελμα...

— Σὰν τί;... σὰν τί;... Μήπως ἔχεις ἐκλέξει;...

— Ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ ἐκλέξω!... Διστάζω νὰ κάμω τὴν ἐκλογὴν μεταξὺ τῶν ἐνδοξωτέρων σταδίων... Ἡμπορῶ νὰ συλλέγω ἀποσίγαρα, νὰ τοιχοκολλῶ προγράμματα, νὰ διανέμω ἐφημερίδας, νὰ σκουπίζω τὸ θέατρον τῆς Κυρᾶς Σακῆς· ἔχω μάλιστα ἓνα φίλον μου, ὁ ὅποιος ἦτο κομπάρσος εἰς τὸ Ὀλυμπιακὸν ἵπποδρόμιον, καὶ ὁ ὅποιος μοῦ ἐπρότεινε νὰ λάβω καὶ ἐγὼ μέρος... Τί λέγεις δι' αὐτὰ, παπᾶ;...

— Λέγω, ἀνεκραύγασεν ὁ ῥάπτης ἐξηγριωμένος, ὅτι εἶσαι κακοῦργος, καὶ νὰ φύγης, νὰ μὴ σέ ἰδοῦν τὰ μάτια μου!...

— Καλὰ, καλὰ, μὴ χολοσκάνετε!... Φεύγω... Ῥάπτης παλαιῶν ἐνδυμάτων, ἐγὼ, ὁ Φαβρίκιος!... Ἄς νὰ μή!...

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι ἤγγισαν τὸν Ποταρᾶν κατάκαρδα, διότι προσέβαλλον τὸ τιμαλφέστατον καὶ ἱερώτατον κατ' αὐτὸν πρῶγμα τοῦ κόσμου, τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἐπαγγέλματός του· τὸ αἷμα ἀνέβη εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του, ἤρπασεν ἀμέσως τὴν μεγάλην ψαλλίδα, δι' ἧς ἐκοπτε τὰ ὑφάσματα, καὶ ὥρμησε κατὰ τοῦ υἱοῦ του.

Ἡ ταλαίπωρος Εὐδοξία παρενέβη εἰς τὸ μέσον· ὁ νεανίας οὐδὲ σπιθαμὴν εἶχεν ὑποχωρήσει.

— Φύγε! φύγε!... τῷ ἐκραύγαζεν ὁ πατήρ του· φύγε! θὰ σέ σκοτώσω!...

— Ἀ! διάβολε, τὸ βλέπω πολὺ καλὰ, καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ἀπαλάσσω τῆς δυσαρρεσκείας τοῦ Κακουργοδικείου... Πές μου λοιπὸν, παπᾶ, μήπως κατὰ τύχην σοῦ εὐρίσκονται πέντ' - ἑξ δραχμαὶ νὰ μοῦ δώσης δι' ἔξοδα τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεώς μου;... τὰ μικρὰ δῶρα κάμνουσι τοὺς καλοὺς συγγενεῖς.

Ὁ θυρωρὸς ἠρεύνησεν εἰς τὸ θυλάκιόν του, εὗρεν ἓν πεντόφραγκον καὶ τὸ ἔρριψεν εἰς τὸν υἱὸν του, ἐπαναλαμβάνων:

— Φύγε!... νὰ μὴ σέ ξαναἰδοῦν τὰ μάτια μου!...

Ὁ Φαβρίκιος ἤρπασε τὸ νόμισμα πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ πέσῃ κατὰ γῆς· ἔκαμε μίαν μεταβολὴν διὰ τῶν πτερνῶν του

καὶ ἐγένετο ἄφαντος, ἀφοῦ προηγουμένως εἶπεν:

— Εὐχαριστῶ, παπᾶ, καὶ μέινε ἡσυχος· θὰ ὑπάγω νὰ κάμω τὸν γύρον τοῦ κόσμου, καὶ οὔτε θὰ ἀκούσητε πλέον νὰ γίνεται λόγος περὶ ἐμοῦ... Καληνύκτα τῆς συντροφίας!... τὰ σεβάσματά μου εἰς τὸν οἰκοδεσπότην!...

Ταῦτα συνέβαινον κατὰ τὸ 1834, ὅτε ὁ Φαβρίκιος ἦν δεκαεὺς ἐτῶν.

Ὅπως διηγηθῶμεν λεπτομερῶς τὸν παράδοξον καὶ πλήρη περιπετειῶν βίον τοῦ νεανίου ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐξῆλθε τῆς πατρικῆς ἐστίας μὲ πέντε φράγκα εἰς τὸ θυλάκιον, θ' ἀπητεῖτο ὀλόκληρον μυθιστόρημα, καὶ τὸ μυθιστόρημα τοῦτο βεβαίως θὰ ἦτο πολὺ περίεργον καὶ ἐνδιαφέρον ἐν τῇ γραφικῇ χυδαιότητι αὐτοῦ, οὐδὲν δὲ θὰ ἐκώλυεν αὐτὸ νὰ ὀνομασθῇ «Τὰ ἀληθῆ ἀπόκρυφα τῶν Παρισίων». Ἰσως ποτὲ τὸ γράψωμεν, ἰσως κρίνωμεν ποτε ὠφέλιμον καὶ ἠθικὸν νὰ ἐκμεταλλευθῶμεν τὰ ἄγνωστα διατελοῦντα κατώτατα κοινωνικὰ στρώματα, ἅτινα δι' ἐνὸς ἄλματος πρέπει νῦν νὰ παρatreξώμεν.

Ὁ Φαβρίκιος ἔζησεν (ἂν ζωὴ καλεῖται τοῦτο), μετερχόμενος ἀλληλοδιαδόχως ἢ καὶ συγχρόνως τὰ φανταστικὰ ἐκεῖνα ἐπαγγέλματα, ὧν ἡ ἀπαρίθμησις διήγειρε τοσοῦτον σφοδρὰν τὴν δικαίαν τοῦ πατρὸς Ποταρᾶ ὀργήν· ἐβυθίσθη μέχρι λαιμοῦ ἐν τῇ νοσηρᾷ καὶ κακούργῳ ἐνίοτε βοημικῇ ζωῇ· οἱ «ἀρλεκίνοι», οἱ πωλούμενοι ἐν τῇ ἀγορᾷ εἰς ῥακενδύτας καταναλωτὰς, κατέστησαν ἡ τακτικὴ αὐτοῦ τροφή· κατώκησεν εἰς οἰκίαν, ἐκ τῶν ζοφερῶν ἐκείνων, ἃς συχνάκις ἐπισκέπτεται ἡ ἀστυνομία· οὐχὶ δὲ ἄπαξ ἠναγκάσθη νὰ κοιμηθῇ ἐντὸς κλίβανων γύψου.

Χάρις εἰς τὴν καλὴν αὐτοῦ μοῖραν, ὁ Φαβρίκιος ἔσχε τὸ ἀπίστευτον εὐτύχημα νὰ μὴ πλησιάσῃ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν συμμοριῶν τῶν νυκτερινῶν περιπόλων τοῦ περιβόλου τῆς πόλεως, πιστῶν θαμώνων τῶν θρανίων τοῦ παισματοδικείου καὶ τοῦ κακουργοδικείου. Ἡ ἀσθένεια τοῦ χαρακτήρός του, καὶ τὸ

ζωηρόν τῶν παθῶν του θὰ τὸν παρέδιδον ἄνευ ἀντιστάσεως εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὑπαισίων τούτων προσηλυτιστῶν. Οὐδὲν ὅμως συνέβη, καὶ ὁ νεανίας δὲν προσέτρεξεν ὅπως εὖρη πόρους ζωῆς εἰς τὴν κλοπὴν, ὡς ἤθελέ τις, συμπεράνει ἐκ τῶν προηγουμένων του.

Ἄλλως δὲ τοὺς πόρους τούτους εὗρεν ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἰδοὺ τίνι τρόπῳ: πεπροικισμένος ἐκ φύσεως δι' εὐκινησίας θαυμασίας, εὐστροφίας ἐξαισίας καὶ μεγίστης ἐπιτηδειότητος εἰς τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις, ὁ Φαβρίκιος ἐσκέφθη νὰ κερδοσκοπήσῃ ἐπὶ τῶν ἐξαιρετικῶν τούτων προτερημάτων του.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν δημοσίων διασκεδάσεων τὸν εἶδον ν' ἀναρριχᾶται ἄνευ μεγάλου ἀγῶνος μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν ὀλισθηροτέρων ἰστῶν, καὶ νὰ λαμβάνῃ ὅλα τὰ βραβεῖα πρὸς μεγάλην τῶν ἀντιπάλων του δυσἀρέσκειαν· ἐξήσκησε δὲ τὴν πρωτότυπον ταύτην βιομηχανίαν οὐ μόνον ἐν τοῖς Ἑλυσίοις πεδίοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πανηγύρεις τῶν προαγείων καὶ τῶν περιχώρων τῶν Παρισίων.

Κατὰ τὰ θερινὰ καύματα ἐσύχναζεν εἰς τὰς ὄχθας τῆς διώρυγος τοῦ Ἀγίου Μαρτίνου· ὧν δὲ κολυμβητῆς ῥωμαλέος καὶ δύτης, ἀτρόμητος ἐρρίπτετο πάντοτε προθύμως ὅπως ζητήσῃ εἰς τὸ βάθος τῶν πρασίνων καὶ διαφανῶν ὑδάτων τὰ νομίσματα, ἅτινα περιτυλίσσοντες εἰς χάρτην ἐρρίπτουν εἰς τὰ ὕδατα οἱ ἄεργοι, περίεργοι νὰ ἴδωσι τὰ ναυτικὰ ταῦτα κατορθώματά του.

Δὲν ἐτελειώσαμεν. Ὁ Φαβρίκιος ἐγένετο καὶ διδάσκαλος, διδάσκαλος τῆς πυγμαχίας καὶ τῆς ῥαβδομαχίας, τῆς ὑποδηματομαχίας καὶ τῆς λακτισματομαχίας!.. Ἐδίδασκε δὲ ὁ Φαβρίκιος ἐν ὑπαίθρῳ, οὐ μακρὰν τῶν σφαγείων καὶ τοῦ περιβόλου τοῦ θρόνου· μαθητὰς εἶχεν ἐκ τῶν ὠχρῶν ἐκείνων μοσχομαγκῶν, περὶ ὧν ὁμιλεῖ ὁ Barbier ἐν τοῖς λάμβοις του· ὁ μισθὸς ἦν γλίσχρος, ἀλλ' ἡ εὐχαρίστησις τῆς φιλαυτίας τοῦ Φαβρίκιου ἀντεστάθμιζε τὸ γλίσχρον τοῦ μισθοῦ.

Τέλος χάρις εἰς τὴν ὑψηλὴν προστα-

σίαν τοῦ φίλου του τοῦ κομπάρσου, ὁ Φαβρίκιος ἔσχευ ἡμέραν τινα τὴν δόξαν καὶ τὸ εὐτύχημα νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸ Ὀλυμπιακὸν ἵπποδρόμιον. Ἐκεῖ ἔμαθε τὰς δυσκολωτέρας ἱππικὰς ἀσκήσεις τῆς τελειότερας σχολῆς, καὶ ἐπέτυχε μισθὸν τακτικὸν δεκαπέντε φράγκων κατὰ μῆνα.

Μετὰ παρέλευσιν μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος ἡ θέσις κομπάρσου δὲν ἱκανοποιεῖ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ νεανίου ὅστις ἐθεώρει ἑαυτὸν κάτοχον μεγάλων προτερημάτων καὶ εὐρὺ πρὸ αὐτοῦ ἔχοντα μέλλον, καὶ ἤθελε διὰ τοῦτο νὰ γίνῃ «πρῶτον πρόσωπον.» Ἀνεχώρησεν ἐκ Παρισίων καὶ κατετάχθη εἰς θίασον σχοινοβατῶν, ἐκ τῶν περιπλανωμένων ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν. Ὁ Φαβρίκιος παρέστησε μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας, ὁ δὲ μισθὸς του ἠῤῥησεν εἰς τρόπον ὥστε μετὰ τοσαύτην δυστυχίαν ἔπρεπε νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ἀληθῶς πλούσιον.

Οὕτω διήγαγεν ὁ ἥρως ἡμῶν μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ τῆς ἡλικίας του ἔτους, καὶ κατὰ συνέπειαν μέχρι τοῦ 1838. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ διευθυντῆς τῆς σχοινοβατικῆς ἐταιρίας τῷ εἶπεν ὥραίαν τινὰ πρωίαν:

— Φαβρί, παλληκάρι μου (Φαβρί ἦτο φιλικὸν ὑποκοριστικόν), Φαβρί, παλληκάρι μου, ἔχω μίαν πρότασιν νὰ σοῦ κάμω.

— Ἀς ἴδωμεν, κύριέ μου.

— Ἐχεις ὀρεξιν νὰ ταξειδεύσῃς;

— Ἀκοῦς ἐκεῖ ἂν ἔχω ὀρεξιν;...

— Μὰ ὅπου καὶ ἂν ἦναι δὲν σὲ μέλει;...

— Ὅπου καὶ ἂν ἦναι καὶ ἀκόμη παραπερά.

— Ἡ ἀπόστασις δὲν σὲ τρομάζει;...

— Δός μου ἐν διαβατήριον διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν σελήνην, καὶ ἀμέσως ξεκινῶ!...

— Τότε ἡ ὑπόθεσις συμβιβάζεται;...

— Ποία ὑπόθεσις;

— Ἐχω κάμει συμφωνίας νὰ ὑπάγω μίαν σχοινοβατικὴν ἐταιρίαν εἰς τὸ Μεξικόν.

— Ποῦ διαμένει τὸ Μεξικόν;

— Εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

— Χώραν τῶν ἀπεράντων καὶ παρθέ-
νων δασῶν... ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ τὴν
γνωρίζωμεν.

— Ἐρχεσαι;

Ὁ Φαβρίκιος ἐνόησεν ὅτι ὁ διευθυν-
τῆς εἶχε τὴν ἀνάγκην του καὶ ἀπεκρίθη:

— Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ μισθοῦ...

— Ἀλλὰ πρὸ ὀλίγου ἔλεγες ὅτι ἡμ-
πορεῖς νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν σελήνην.

— Ἡ Ἀμερικὴ ἀπέχει περισσότερον·
ἔπειτα εἰς τὴν σελήνην ἴσως κατόρθωσα
νὰ κάμω κάμμιαν τρύπαν. Τέλος πάν-
των ἂς ἴδωμεν πόσα πληρώνεις;

— Διπλασιάζω τὸν μισθόν σου, ἂν
ἔλθῃς μὲ τὴν ἐταιρίαν μου.

— Τρεῖς χιλιάδας φράγκα τότε κατ'
ἔτος;

— Σωστά.

— Εἶναι πολὺ ὀλίγα... Θέλω πεντα-
κόσια τὸν μῆνα, ἢ δὲν ἐκάμαμε τίποτε.

— Ἀθλίε, μ' ἐπνίξεις!

— Κύριος εἶσαι νὰ δεχθῇς ἢ ὄχι...
Χρειάζομαι προσέτι δύο μῆνας προπλη-
ρωτέους· ἔχω μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ
κάμω μίαν δέσμην μικρῶν ἐμπορευμά-
των, διὰ νὰ κάμω ἀνταλλαγὰς μὲ τοὺς
καλοὺς μαύρους καὶ τοὺς ἀγρίους.

— Καλὰ, θὰ ἔχῃς ὅ,τι ζητεῖς... Ἐλα
νὰ ὑπογράψῃς τὸ συμβόλαιον.

Ὁ Φαβρίκιος μετημελήθη σφόδρα
διότι δὲν ἀπήτησε πλεονα· ἀλλ' ἦτο
πολὺ ἀργά, διότι εἶχε δώσει πλέον τὸν
λόγον του. Ὑπέγραψε.

— Καὶ, παρετήρησε, ἀφ' οὗ ἐκόσμη-
σε διὰ τοῦ ὀνόματός του, τοῦ ἐπωνύμου
του καὶ τῶν τίτλων του τὸ φύλλον τοῦ
χαρτοσήμου, καὶ πότε ἀναχωροῦμεν;

— Μετὰ τρεῖς ἐβδομάδας.

— Θὰ περάσωμεν ἀπὸ τὰ Παρίσια;

— Φυσικὰ, ἀφ' οὗ θὰ ἐπιβιβασθῶμεν
εἰς Ἀβρην.

— Πολὺ καλὰ· σὰς ἐρωτοῦσα αὐτὸ
διότι συλλογίζομαι τὴν δέσμην μου.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ὁ Φαβρίκιος ἐφω-
διασμένος διὰ τῶν χιλίων φράγκων τοῦ
διευθυντοῦ τῆς ἐταιρίας, καὶ τινων ἄλ-
λων προηγουμένων οἰκονομιῶν του, κα-
τεγίνετο μετὰ δραστηριότητος εἰς τὴν
ἀγορὰν διαφόρων πραγμάτων, ὧν ἰδοὺ ἡ

περίληψις: ἐν πρώτοις, δι' ἰδίαν χρῆ-
σιν, ἐν δίκανον πυροβόλον, λίτραι τινὲς
πυρίτιδος ἐγκεκλεισμέναι ἐν θήκαις ἐκ
λευκοσιδήρου, εἰς κυνηγετικὸς σάκκος,
μία πλήρης στολὴ κυνηγοῦ, συμπεριλαμ-
βανομένων τῶν μακρῶν δερματίνων πε-
ρικνημίδων· ἀκολουθῶς, ἐπὶ σκοπῶ κέρ-
δους, πᾶν εἶδος ὑαλικῶν καὶ ἀθυρμάτων,
διὰ τὰ ὅποια εἶχεν ἀκούσει ὅτι οἱ ἄγριοι
καὶ οἱ μαῦροι ἐτρελαίνοντο.

Πρὶν ἢ παρέλθῃ μὴν, ὁ διευθυντῆς,
οἱ ἵπποδαμασταὶ του, καὶ οἱ σχοι-
νοβάται του εἶχον φθάσει εἰς Ἀβρην
καὶ ἐπεβιβάσθησαν ἐπὶ τοῦ Ταχυπό-
ρου, ὡραίου τρικατάρτου, ἀναχωροῦν-
τος διὰ Μεξικόν.

Δὲν θὰ διηγηθῶμεν οὔτε ἐν βραχεῖ οὔτ'
ἐν μακρῷ τὰ μικρὰ συμβάντα διάπλου,
ὅστις κατ' ἀρχὰς προεμηνύετο ἐξαίρε-
τος, ἀλλ' ἀναφέρομεν ἀμέσως τὴν τρο-
μερὰν καταστροφὴν, τὴν διαψεύσασαν
τὰς καλὰς ἐλπίδας, ἂς εἶχον συλλάβει
οἱ ἀναχωροῦντες.

Τὸ πλοῖον μόλις εἶχεν εἰσέλθει εἰς
τὰ ὕδατα τοῦ κατ' εὐφημισμὸν ἴσως κα-
λουμένου Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, ὅτε συ-
νέβη τρικυμία, ἐξ ἐκείνων, ὧν τοσαύτην
κατάχρησιν ἐποιήσαντο οἱ ποιηταί, οἱ
συγγραφεῖς ναυτικῶν μυθιστορημάτων
καὶ οἱ ζωγράφοι ναυτικῶν ἀντικειμένων·
καὶ διὰ τὸν πειστικώτατον λόγον ὅτι ἡ
τρικυμία αὕτη περιεγράφῃ χιλιάκις πρὸ
ἡμῶν δι' ἀναλλοιώτων ὄρων θ' ἀποφύ-
γωμεν νὰ τὴν περιγράψωμεν καὶ ἡμεῖς
διὰ χιλιοστὴν πρώτην φοράν.

Ὁ κλύδων διήρκει τρεῖς ἡμέρας· τὸ
ὕδωρ εἰσῆρχετο ἐν ἀφθονίᾳ, οἱ ἴστοι
εἶχον καταθραυσθῇ, τὸ δὲ πλοῖον ἐκιν-
δύνευεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ βυ-
θισθῇ. Ὁ πλοίαρχος ἀπεφάσισε νὰ τὸ
ἐγκαταλείψῃ καὶ διέταξε νὰ ρίψωσι τὰς
λέμβους εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπως προ-
σπαθήσωσι τοῦλάχιστον νὰ διασώσωσι
τοὺς ἐπιβάτας.

Ὁ Φαβρίκιος ἦν ἑτοιμος· εἶχεν ἐνδυθῇ
τὴν κυνηγετικὴν στολὴν του, εἶχεν ἀναρ-
τήσει διὰ τοῦ ζωστήρος ἀπὸ τῶν ὤμων
τὸ πυροβόλον του, ἔλαβε τὸν κυνηγετι-
κόν του σάκκον, περιέχοντα θήκην ἐκ

λευκοσιδήρου ἀδιάβροχον πλήρη πυρίτιδος καὶ τινας ζωοτροφίας.

— Τούλάχιστον, ἔλεγεν, ἂν ἡ τύχη τῶν ναυαγίων μᾶς ῥίψῃ εἰς κἄμμίαν ἔρημον νῆσον, θὰ δύναμαι νὰ φονεύω κἂν ἐν ἀγρίμιον διὰ τοὺς συντρόφους μου καὶ ἐμέ.

Ὁ Φαβρίκιος συνελογίζετο τοὺς συντρόφους του πρὸ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Ἦτο τοῦτο ἀγαθὸν τῆς καρδίας κίνημα, ὅπερ ἔπρεπε νὰ μὴ μείνῃ ἄνευ ἀνταμοιβῆς.

Ἡ στιγμή, καθ' ἣν αἱ τρεῖς λέμβοι ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, ἦν στιγμή τρομερὰ, φρικώδης μᾶλλον.

Ἡ πρώτη, ῥιφθεῖσα διὰ λωρίδος γιγαντιαίας, συνεκρούσθη πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ πλοίου σανιδώματα καὶ συνετρίβη ὡς εὐθραιστος ὕελος. Ἡ δευτέρα, πληρωθεῖσα ἐξ ἐπιβατῶν πολυαριθμῶν, ὧν τὸ βάρος δὲν ἠδύνατο νὰ φέρῃ, ἀπεμακρύνθη εἰς διάστημα διακοσίων μόλις μέτρων καὶ ἐβυθίσθη· ἡ τρίτη μόνη ἔμεινε· πέντε ἢ ἕξ ναῦται ἐρρίφθησαν εἰς αὐτήν, καὶ χωρὶς νὰ περιμείνωσι τοὺς ἐπιλοίπους ἐπιβάτας ἀπεμακρύνθησαν διὰ ταχείας κωπηλασίας.

Οἱ δυστυχεῖς, οὓς οὕτω σκληρῶς παρέδιδον εἰς βέβαιον θάνατον, ἀπώλεσαν, τὰς φρένας των καὶ ἔπεσαν εἰς τὰ κύματα, ἐλπίζοντες νὰ φθάσωσι τὴν λέμβον.

Ὁ Φαβρίκιος, ὅστις ἦτον ἐπιτηδειώτατος κολυμβητῆς, κατενόησε τὸ ἀνωφελὲς τῆς τοιαύτης ἀποπείρας, καὶ ἔμεινε μόνος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ψιθυρίζων:

— Καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ θάνατος... προτιμώτερον νὰ μείνω διότι θὰ κερδίσω τοῦλάχιστον ὀλίγας ὥρας.

Καὶ περιέμενε.

Εἶχεν ἤδη ἐπέλθει ἡ νύξ, ὅτε ὁ Φαβρίκιος ἠσθάνθη τὸ πλοῖον κλονούμενον ὑπὸ τοὺς πόδας του· ταῦτοχρόνως δὲ πάταγος φρικαλέος ἠκούσθη ἐκ τῆς τροπιδος, ὅπου τὸ ὕδωρ εἰσῆρχετο μὲ καταβράκτου δύναμιν.

Ὁ Φαβρίκιος ἐμάντευσεν ὅτι ἡ κρίσιμος ὥρα ἐπέστη. Ἐδράξατο δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν κλωβίον τι ὀρνίθων ὅπερ εἶδε πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἄφαν-

τος μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ χάσματι, ὅπερ διήνοιξε τὸ καταποντισθὲν πλοῖον. Μετά τινα δευτερόλεπτα τὸ τε κλωβίον καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐπανεφάνησαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐνὸς κύματος, καὶ ἤρχισαν νὰ πλέωσι τῇδε κακείσε, ὅπου ὤθουν αὐτοὺς ἡ ἐξηγριωμένη θάλασσα, καὶ οἱ ἄνεμοι οἱ ἀπολελυμένοι.

Ὁ ἀλλόκοτος οὗτος πλοῦς διήρκεσε δύο ἡμερονύκτια. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν τεσσαρακονταοκτῶ τούτων ὥρῶν, ἅς ἐν συνειδήσει δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν θανάσιμους, ὁ Φαβρίκιος ἐρρίψεν ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ παρελθόντος του εὐκατανόητον βλέμμα. Ὁ προφανὴς κίνδυνος θανάτου ἀνοίγει τοὺς μᾶλλον πεπωρωμένους ὀφθαλμοὺς, καὶ παριστᾷ τὰ πράγματα ὅποια εἰσὶν· ὁ νεανίας ἔφριξε διὰ τὰ ἁμαρτήματά του· ἐσυλλογίσθη τὴν μητέρα του, τὴν ὁποίαν πρὸ τοσούτου ἤδη χρόνου εἶχε λησμονήσει, καὶ ἔκλαυσε· τὸν πατέρα του, ὅστις τὸν ἐξεδίωξε, σχεδὸν καταρώμενος αὐτὸν, καὶ ἐλυπήθη τὴν ζωὴν, τὴν ὁποίαν ἔχανεν, οὐχὶ τόσον διὰ τὴν ζωὴν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ διότι ζῶν ἠδύνατο νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ σφάλματά του.

Ἡ ἡμέρα ἤρχισε ν' ἀνατέλλῃ ἀλλ' ὁ ἄνεμος δὲν εἶχε κοπάσει· ἡ δὲ θάλασσα, πάντοτε λυσσαλέα, ἐφαίνετο χορεύουσα εἰς τὸν ὀρίζοντα τερατώδη χορὸν μονομανοῦς. Ὁ Φαβρίκιος ἠσθάνθη ὅτι αἱ δυνάμεις του ἐξηντλήθησαν· τὰ μέλη του παρέλυον, αἱ δὲ ἀποναρκωθείσαι χεῖρες του ἀπέλυσαν τὰ ξύλα τοῦ κλωβοῦ, ὅστις τὸν ἐκράτησε μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης· ἐν κύμα γιγάντιον τὸν ἐχώρισε τοῦ στηρίγματός του καὶ τὸν παρέσυρεν εἰς τὰς ἀφρώδεις αὐτοῦ σπεύρας.

Ὁ Φαβρίκιος ἀφιέρωσε τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν Θεόν, ἐνόμισεν ὅτι ἔφθασεν ἡ τελευταία ὥρα του, καὶ ἐλειποθύμησεν.

.....
Ὅταν συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, εὐρέθη ἐξηπλωμένος ἐπὶ ἄμμου λευκῆς καὶ λεπτοτάτης, θερμαινόμενος ὀλίγον ὑπερβολικὰ ὑπὸ τῶν φλογερῶν ἀκτίνων ἡλίου τῶν τροπικῶν. Ἡ θάλασσα εἶχεν ἀποσυρθῇ ἐκ τῆς ἀμπώτιδος εἰς διάστημα

μιάς περίπου λεύγης, καὶ ἐλεύκαινεν ἐκεῖ τοὺς σκοπέλους.

Ὁ ναυαγὸς ἠγέρθη καὶ ἐθεώρησε κύκλω αὐτοῦ· ἀποψις μαγικὴ παρουσιάσθη εἰς τὰ ἐκτεθαμβωμένα ὄμματα του. Ἐκατοστύας τινὰς βημάτων μακρὰν αὐτοῦ σύμπλεγμα κοκκοφοινίκων, βριθόντων καρπῶν, ὑπισχνεῖτο αὐτῷ γεῦμα λιτὸν μὲν ἀλλὰ θρεπτικόν. Ὁ Φαβρίκιος ἐσώθη!...

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, οὗ ἕνεκα δὲν περιεγράψαμεν τὴν τρικυμίαν, δὲν θὰ περιγράψωμεν τὴν ἔρημον ταύτην νῆσον, ἣτις ἐπέπρωτο νὰ κατασταθῇ τὸ βασίλειον τοῦ νέου Ῥοβινσῶνος, λέγοντες ἐν τούτοις, ὅτι ἦτο νῆσος, καὶ νῆσος ἔρημος. Ἀνεφέρουμεν ὅτι ἡ ἀποψις τοῦ τόπου τούτου ἦν μαγικὴ· τοῦτο ἀρκεῖ, καὶ ὑπεραρκεῖ μάλιστα, ὅπως εὐχαριστήσῃ πάντα περίεργον, ὅσον ἀκόρεστος καὶ ἂν ὑποτεθῇ.

Ἐπίσης ἀπέχομεν τοῦ νὰ περιγράψωμεν τὰ τοσαῦτα μικρὰ ἐπεισόδια τοῦ μονήρους βίου ἀνθρώπου ἐγκαταλελειμένου εἰς τὴν ἰδίαν νοημοσύνην, διότι εἶναι ὕφασμα καθ' ὑπερβολὴν τετριμμεῖον, ἐφ' οὗ τόσοι καὶ τόσοι συγγραφεῖς ἐκέντησαν, ἀπὸ τοῦ Δανιὴλ Φοῆ, τοῦ συγγραφέως τοῦ Ῥοβινσῶνος, μέχρι τοῦ Φενιμόρ Κούπερ.

Τῷ ὄντι τί δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν, ἀφ' οὗ εἰπωμέν ὅτι ὁ Φαβρίκιος ἐτρέφετο ἐξ ὧν χελώνης, καρπῶν κοκκοφοϊνίκος, καὶ πτηνῶν ὑπ' αὐτοῦ θηρευομένων διὰ τοῦ πυροβόλου του; ὅτι ἔπινε ὕδωρ καθαρὸν καὶ διαυγέστατον ἐκ μικροῦ ῥυακίου ὡς κρύσταλλον διαφανοῦς, καὶ ὅτι ἐκοιμᾶτο ἐπὶ κλίνης ἐκ φύλλων καὶ βρύων ἐν ἄντρῳ γλαφυρῷ, οὗ τὴν εἴσοδον ἐσκίαζε θαμνοφύης φοῖνιξ;

Πάντα ταῦτα ἀπετέλουν ὑπαρξιν ἡρέμα καὶ μετ' εὐκολίας ῥέουσιν, δι' ἣν ἄνθρωπος ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς ὡς τὸν Φαβρίκιον ἔπρεπε νὰ ᾔῃ εὐχαριστημένος. Ἐβαρύνθη ἐν τούτοις ταχέως τὴν τοιαύτην ζωὴν, καὶ μετὰ παρέλευσιν μηνὸς ἀπὸ τῆς ὥς ἐκ θαύματος διασώσεως αὐτοῦ ἐκ τοῦ ναυαγίου, ἤρχισε νὰ τὸν καταλαμβάνῃ σπλὴν, καὶ ὅπως πρὸς

στιγμὴν ἀποσεῖσῃ τὴν βαρεῖαν θλίψιν, ἣτις κατεῖχε αὐτὸν, ἀπεφάσισε νὰ ἴδῃ τὴν χώραν καὶ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς ἰδιοκτησίας, ὧν ἐλέω τῶν ναυαγίων εὐρέθη βασιλεὺς. Μόλις συνέλαβε τὴν ιδέαν ταύτην καὶ παραχρῆμα ἤρχισε νὰ τὴν βάλλῃ εἰς ἐνέργειαν. Ὁ πρῶν ἵπποδαμαστῆς τῶν πλανοβίων ἐταιριῶν, ἐκρέμασε τὸ πυροβόλον ἐκ τῶν ὤμων του, καὶ ἤρχισε νὰ ὁδοιπορῇ, ἐγκαταλείπων ἄνευ τύψεως συνειδότος τὴν ὥραίαν ἐκείνην ἀκτὴν, εἰς ἣν ὄφειλε τὴν ζωὴν.

Ἐπὶ δύο ἡμέρας περιεπάτει οὐχὶ πάντοτε κατ' εὐθείαν, ἀλλ' ἀκολουθῶν τὰς ἀνθούσας ὄχθας τοῦ ῥυακίου, οὗ ἄνωτέρω ἐμνήσθημεν, καὶ αὐτὸς οἱ μαίανδροι τὸν ὠδήγουν διὰ μέσου χαριεσάτων καὶ γραφικωτάτων τοποθεσιῶν· ἠπόρει δὲ ὁ Φαβρίκιος διότι ὁ Θεὸς ἐπέτρεψεν ἡ εὐδαιμονεστάτη αὕτη γωνία τῆς γῆς, ὁ ἀληθὴς οὗτος παράδεισος νὰ μένῃ ἀκατοίκητος. Τὴν τρίτην ἡμέραν ὁ ἥρως ἡμῶν, ἐξελθὼν παρθένου τινὸς δάσους, ὠραίου ὡς αἱ σκηνογραφίαι τῆς Σακουντάλας^(*), εὐρέθη εἰς εὐρείαν πεδιάδα, καλυπτομένην σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν ἐκ φυτειῶν βαμβοῦ καὶ καλαμώνων. Ἡ πεδιάς αὕτη οὐδὲν εἶχε τὸ ἐλκυστικόν, καὶ μετ' εὐχαριστήσεως ὁ Φαβρίκιος δὲν θὰ διήρχετο αὐτήν· ἀλλὰ δὲν ἔπραξε τοῦτο διότι ἐπεθύμει πολὺ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ ῥεῦμα τοῦ ῥυακίου, ὅπερ εἰλίσσετο κελαρύζον διὰ μέσου τῶν καλαμώνων.

Μόλις ὅμως προύχωρησε διακόσια βήματα, ὅτε ἔκαμεν αὐτὸν νὰ φρικιάσῃ θόρυβος ἀνέλπιστος, ὅμοιος πρὸς τὸν θόρυβον ὃν ἤθελε παραγάγῃ πλῆθος βοῶν συσφιγκτῆρων πληττόντων τὸ ἔδαφος διὰ τῶν σπειρῶν των. Ἐν τούτοις οἱ καλαμώνες καὶ τὰ βαμβοῦ οὐδόλως ἐκινούντο. Ὁ Φαβρίκιος συνεπέρανεν ἐκ τούτου ὅτι ἐγένετο παίγνιον ἀκουστικῆς ἀπάτης καὶ ἐξηκούθησε τὸν δρόμον του.

Ἄλλ' αἴφνης φρικαλέα κραυγὴ, κραυ-

(*) Χορικὴ παντομίμα τοῦ Θεοφίλου Γωτιέ, ἥς ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τοῦ ὁμωνύμου Ἰνδικοῦ δράματος.—Σ. τ. Μ.

γῇ ἥτις δὲν ἐφαίνετο ἐξελθοῦσα ἐκ στη-
θῶν ἀνθρωπίνων, ἀλλ' ἐκ τοῦ λάρυγγος
ἐκατοντάδος δαιμόνων ἀντήχησε δεξιό-
θεν, ἀριστερόθεν, ἔμπροσθεν καὶ ὀπι-
σθεν αὐτοῦ. Συγχρόνως δὲ αἱ κάλαμοι
καὶ τὰ βαμβοῦ ἐταπεινώθησαν ἐν μακρῷ
κλυκλοτερεῖ διαστήματι, καὶ ὁ Φαβρί-
κιος περιεκυκλώθη ὑπὸ πληθύος μορφῶν
δυσειδῶν καὶ χαλκοχρόων, ἐπισειουσῶν
βέλη πεφαρμακευμένα, λιθίνους κεφα-
λοκρούστας καὶ μαχαίρας ἐξ ὀστέων κα-
τασκευασμένας ὀξυστόμων.

Δὲν τὸ κρύπτομεν, ὁ Παρισινὸς κατ'
ἀρχὰς ἐτρόμαξεν ὑπερβαλλόντως· ἀλλ'
αὐτὸ τοῦ κινδύνου τὸ μέγεθος τὸν ἠνάγ-
κασεν εὐθὺς ἀμέσως ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀ-
ταραξίαν τοῦ ἥθους του.

Εἶχε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἀορτήρος τοῦ
πυροβόλου του· τὸ ὄπλον τοῦτο, πεπληρω-
μένον διὰ σφαιρῶν, ἔθετεν εἰς τὴν διάθε-
σίν του τὴν ζωὴν δύο ἀνθρώπων· τί τοῦτο
ἐσήμαινεν ἀπέναντι πεντήκοντα ἢ ἐξή-
κοντα ἀντιπάλων ; ...

Ὁ Φαβρίκιος ἐνόησεν ὅτι εἰς ἐπυρο-
βόλει θὰ ἦτο χαμένος. Ἐνθυμήθη ὅμως
ὅτι ἐχρημάτισε διδάσκαλος τῆς ῥαβδο-
μαχίας, τῆς πυγμαχίας καὶ τῆς λακτι-
σματομαχίας, καὶ, ἀρπάσας τὸ πυροβό-
λον του ἐκ τῶν στομιῶν, τὸ μετεσχη-
μάτισεν εἰς κόπανον καὶ διέγραψε δι'
αὐτοῦ ὀλεθρίαν περιστροφὴν, βυθίσας
πολλὰ στήθη καὶ κατασυντρίψας ἅπει-
ρα κρανία γύρω του, ἐν ᾧ διὰ λακτι-
σμάτων ἰσχυρῶς καὶ ἐπιτηδεῖως κατα-
φερομένων, ἐξήρθον τὰ μέλη τῶν πλη-
σιεστέρων ἀντιπάλων του.

Ἐμβρόντητοι ἐκ τῆς καταπληκτικῆς
κατ' αὐτῶν ἐπιθέσεως ἐνὸς μόνου ἀνδρός,
ὅστις μόνος του κατέστησε δώδεκα πε-
ρίπου τῶν συντρόφων των ἀνικάτους
πρὸς μάχην, οἱ ἄγριοι ὑπεχώρησαν ὅπως
σκεφθῶσι καὶ ὑποφασίσωσι περὶ τοῦ
πρακτέου.

Ὁ Φαβρίκιος δὲν ἦτο παράτολμος
μέχρι θρασύτητος. Ἐπωφελήθη τῆς δια-
κοπῆς τῆς μάχης ὅπως φύγῃ μὲ ὅλην
τὴν δύναμιν τῶν ποδῶν του, καὶ γίνῃ
ἄφαντος ἐν μέσῳ τῶν καλαμώνων.

Οἱ ἐχθροὶ του ὥρμησαν ἐκ νέου πρὸς

καταδίωξιν αὐτοῦ, φρικώδεις ἐκ νέου
ἐκπέμποντες ἀλαλλαγμούς. Ἀλλ', ἐν ᾧ
ἀνεξήτουν τὰ ἴχνη του, ὁ Φαβρίκιος ἐκέρ-
διζε καιρὸν, καὶ, ἐπειδὴ ὁ φόβος ἐπτέ-
ρου τοὺς πόδας του, δὲν ἐβράδυνε νὰ
φθάσῃ παρὰ τὰς ὄχθας ἐκτεταμένου
ἔλους, διαχωρίζοντος αὐτὸν ἀπὸ δάσους
πυκνοτάτου. Ὁ Φαβρίκιος ἐσκέφθη κατ'
ἀρχὰς νὰ διαβῇ κολυμβῶν τὸ ἔλος,
ὅπως φθάσῃ εἰς τὸ δάσος· ἀλλὰ δὲν
εἶχε καιρὸν· αἱ ἄγριοι κραυγαὶ τῆς
ἀνθρωπίνης ἀγέλης ἀντήχουν ἐγγύτερον·
τί πρακτέον ;

Ἐκεῖ που πλησίον ἐφύετο μεμονω-
μένος φοῖνιξ ὕψους ἀνυπολογίστου. Ἡ
ἀνάβασις εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δένδρου
τούτου εἰς πάντα ἄλλον ἐφαίνετο ἐντε-
λῶς ἀδύνατος, ἐν τούτοις διὰ τὸν πρῶτον
νικητὴν ἐν τοῖς ἰστοῖς τῶν Παρισίων
καὶ τῶν περιχώρων ἦτο παίγνιον ἀπλού-
στατον.

Ὁ Φαβρίκιος ἐνηγκαλίσθη τὸν εὐλύ-
γιστον καὶ ὀλισθηρὸν κορμὸν τοῦ δέν-
δρου, καὶ μετὰ ταχύτητος καὶ ἐπιτηδειό-
τητος πιθήκου, ἀνερρίχθη μέχρι τοῦ
φυλλώματος, ἐν ᾧ ἐκρύβη.

Ἐκ τοῦ ὕψους τῆς μετεώρου ταύτης
σκοπιᾶς, τὰ βλέμματα τοῦ φυγάδος ἐβυ-
θίζοντο εἰς εὐρὺν ὀρίζοντα. Κάτωθεν
αὐτοῦ ἔστιλβον τὰ πρασινωπὰ τοῦ ἔλους
ὑδατα, ἐν οἷς χρεμετίζουσα εἰσῆλθεν ὀ-
πως δροσισθῇ ἀγέλη ἀγρίων ἵππων. Τὰ
πυκνὰ τοῦ παρθένου δάσους δένδρα πε-
ριέκλειον τὸ ἔλος τοῦτο εἰς ἡμικύκλιον
γιγαντιαίων κορμῶν καὶ φυλλωμάτων,
παράδοξα ἐχόντων σχήματα. Εἰς τὸ ἀν-
τίθετον μέρος ἐξετείνεται ἡ φυτεία τῶν
βαμβοῦ, καὶ μεταξὺ τῶν ὑψηλοτέρων
στελεχῶν ὁ Φαβρίκιος διέκρινε τοὺς μαύ-
ρους αὐτοῦ διώκτας πλανωμένους καὶ
ἰχνηλατοῦντας, ὡς κύνες θηρευτικοί.

Μετά τινος στιγμᾶς ἐφθασαν εἰς τὸ
ἄδενδρον μέρος, καὶ ἔστησαν μετ' ἀ-
μηχανίας, ἀνερεινῶντες διὰ τοῦ βλέμ-
ματος τὸν περιορισμένον ὀρίζοντα,
καὶ ὁσφραινόμενοι, ὡς κύνες, ὅπως
ἀνακαλύψωσιν εἰς τὸν ἀέρα ὁσμὴν
ἀνθρώπινον.

Ὁ Φαβρίκιος ἐνεθυμήθη τότε τὸ γνω-

στότατον λόγιον κωμειδυλλίου τινός, ὅπερ τότε ἦτο τοῦ συρμοῦ, καὶ ἐψιθύρι-
σεν, ὡς ὁ νέος Λεπένδρης ἐν τοῖς Μυ-
στικοῖς δωματίοις:

«Ἐπροτίμων νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ!...»

Κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν οἱ
θηρευταὶ τοῦ ἐξέπεμψαν ὁμοθυμαδὸν
κραυγὴν, δεικνύουσαν, ὅτι ἀνεκαλύφθη
πλέον. Ταῦτοχρόνως δὲ δωδεκάς βελῶν
ἐξετοξεύθη ἐκ τῶν ἐντεταμένων τόξων·
ἀλλὰ τηλικούτου ὕψους εἶχε τὸ δένδρον,
ὥστε τὰ βέλη κατέπεσαν μὴ βαλόντα
τὸν σκοπὸν.

Ὁ Φαβρίκιος, ἀκολουθῶν τὰς πα-
λαιάς του ἔξεις, ἔξεις μωσχομάγκας τῶν
Παρισίων, ἔθεσε τὸν ἀντίχειρα τῆς δε-
ξιᾶς χειρὸς ἐπὶ τῆς ῥινός του, καὶ ἐκί-
νησε τοὺς δακτύλους, μυκτηρίζων τοὺς
ἀγρίους.

— Τούλάχιστον ἂν δὲν διοργανίσω-
σιν ἀποκλεισμόν καθ' ἅλους τοὺς κανό-
νας τῆς στρατηγικῆς περίξ τῆς αἰώρας
μου ἐσκέφθη, οὐδέποτε θὰ μὲ συλλά-
βωσι!... Ζήτω ἡ γυμναστικὴ καὶ δόξα
εἰς τοὺς ἰστούς!...

Ἡ φαιδρότης τοῦ Γάλλου μικρὸν
διήρκεσεν. Οἱ ἄγριοι συνεκρότησαν ἐκ
νέου συμβούλιον ἐπὶ τινὰς στιγμὰς.
Ἐπειτα εἰς ἐξ αὐτῶν ἐξήγαγεν ὄπλον
ὅλως ἀρχαϊκόν, εἶδος λεπίδος ὀδοντω-
τῆς κατεσκευασμένης ἐκ ξύλου, ἔχοντος
τὴν σκληρότητα χάλυβος, καὶ διὰ τῆς
λεπίδος ταύτης ἤρχισε νὰ πριονίζῃ τὸν
κορμὸν τοῦ δένδρου.

— Ἀ! τοὺς φαύλους! ἀνέκραξεν ὁ
Φαβρίκιος. Κατεδαφίζουν τὸν στυλο-
βάτην μου!... εἶμαι ἠφανισμένος· ἀλλὰ
τούλάχιστον ἐκεῖνος ποῦ συνέλαβε τὴν
ιδέαν, δὲν θὰ ὠφελῇ τίποτε ἐξ αὐτῆς.

Εἶπε καὶ ἐσκόπευσε τὸν ἄγριον, τὸν
μετὰ ζέσεως πριονίζοντα τὸ δένδρον, καὶ
ἐπίεσε τὴν σκανδάλην· ἀντήχησε πυ-
ροβολισμός· ὁ ἄγριος ἔπεσεν, οἱ δὲ λοι-
ποὶ ὑπεχώρησαν ὥσεί κεραυνωθέντες,
ὑπὸ τοῦ ξένου τούτου μὲ τὸ ὠχρὸν πρό-
σωπον, ὅστις εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του
τὴν βροντὴν.

— Μήπως κατὰ τύχην ἐσώθην; ἐσκέ-
φθη ὁ φυγὰς. Ἄν τοῦτο, τότε ἰδοὺ κα-

ταλληλοτάτη περίστασις νὰ πετάξω τὸν
πίλον μου εἰς τὸν αέρα καὶ νὰ φωνάξω
ὡς γίνεται εἰς ὅλα τὰ ῥομαντικὰ δρά-
ματα τῆς γενεθλίου μου γῆς: Ὡ! εὐχα-
ριστῶ, εὐχαριστῶ, Θεέ μου!...

Ἄλλ' ὁ Φαβρίκιος δὲν ἐσώθη.

Δεύτερος ἄγριος ἔλαβε μετ' αὐτα-
παρνήσεως τὸν πρίονα. Ἐφονεύθη ὡς ὁ
πρῶτος· τρίτος τὸν διεδέχθη καὶ ἔπαθε
τὰ αὐτά. Ὁ Φαβρίκιος ἐγέμιξε καὶ ἐκέ-
νου τὸ ὄπλον του μετὰ ταχυδακτυλουρ-
γικῆς ταχύτητος. Ἐφόνευσεν πέντε τῶν
ἐχθρῶν του· ἀλλ' ὁ φοῖνιξ, πριονισθεὶς
βαθύτατα, ἔτριξε καὶ ἐστέναξε. Καθ'
ἣν δὲ στιγμὴν ὁ Παρισινὸς ἐσκόπευε
τὸ ἕκτον, ἠκούσθη τριγμὸς ἀπαίσιος· τὸ
δένδρον καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐταλαιτεύθησαν,
καὶ ἀμφότεροι ἔπεσαν πτώσιν σκοτο-
δίνην ἐπιφέρουσιν, διαγράφοντες φαν-
ταστικὸν τέταρτον κύκλον.

Εὐτυχῶς διὰ τὸν φυγάδα ἡ πτώσις
ἐγένετο πρὸς τὸ μέρος τοῦ τέλματος. Ὁ
Φαβρίκιος δὲν εἶχε λησμονήσει τὰς ἐν
τῇ διώρυγι τοῦ ἁγίου Μαρτίνου κατα-
δύσεις αὐτοῦ. Ἐν ᾧ ἔπιπτεν ἐν τῷ δια-
στήματι ἔλαβε τὴν στάσιν δύτου· ἡ δύ-
ναμις τῆς φορᾶς τὸν ἔρριψεν εἰς βάθος
φρικῶδες, οὗτος δὲ ἐκολύμβησεν ὑπο-
βρυχίως ἐπὶ τινὰς στιγμὰς καὶ ἀνε-
φάνη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος
πλησιέστατα τῆς ἀντίπεραν ὄχθης τοῦ
ἔλους, ἐν μέσῳ τῆς ἀγέλης τῶν ἀγρίων
ἵππων, οἵτινες μετὰ τρυφηλότητος
ἀπελάμβανον τῆς ἡδονῆς τοῦ λουτροῦ,
καὶ οἵτινες ἐξεδήλωσαν τὴν ἐκπληξίν
καὶ τὸν τρόμον αὐτῶν διὰ χρεμετισμῶν
ἀτάκτων.

Εἰς μάτην τὸ ὄνομα τοῦ Φαβρικίου
δὲν ἐκόσμησε τὰ προγράμματα τῆς νο-
μάδος σχοινοβατικῆς ἐταιρίας ἐν Κα-
παντῶ, ἐν Κιμπέρ-Κοραντέν ἐν Μπριβ-
λαγκαγιὰρ καὶ ἐν ἄλλαις τόσαις χώ-
ραις. Ὁ πρῶν ἵπποδαστῆς ἤρπασε
τὴν κυματίζουσαν χαίτην ἀγρίου τινός
ἵππου, καὶ δι' ἀπλῆς ἀναπτερώσεως
ἐκάθισε στερεώτατα ἐπὶ τῶν φρισσόν-
των νώτων τοῦ ἀδαμάστου ζώου, ὅπερ
ἤγγιζεν ἤδη εἰς τὴν ὄχθην τοῦ τέλματος,
καὶ ὅπερ ἀνεχώρησε ταχὺ ὡς σπινθὴρ

ἤλεκτρικὸς, συμπαρασύρου καὶ τὸν ἀναβάτην, ὃν τινα ἔκθαμβοι οἱ ἄγριοι εἶδον γινόμενον ἄφαντον ὑπὸ τὰς ἀψίδας τοῦ παρθένου δάσους.

Τότε ἠκολούθησε δρόμος φρενιτικὸς, πρὸς ὃν παραβαλλόμενος ὁ δρόμος τῆς Ἑλεονώρας μετὰ τοῦ νεκροῦ αὐτῆς μνηστήρος, ἠθέλεν ἐκληφθῇ ὡς ἀπλοῦς περιπατος... Οὐρρά!...

Ἰππεύουν οἱ νεκροὶ ταχέως!

Ἀλλ' ὁ Φαβρίκιος, σὰς βεβαιῶ, ἵππευε ταχύτερον!... Ὁ φρίσσω κέλῃς διέσχιζε τὸν ἀέρα, καὶ συριγμὸς ἠκούετο, συριγμὸς οἶον σφαῖρα τηλεβόλου προξενεῖ· τὰ προαιώνια δένδρα, τὰ ὅμοια πρὸς σειρὰν κιόνων ἀνακτόρων Τιτᾶνος, ἐφαίνοντο φεύγοντα ὡς περὶ φάσματα!... δάση διεδέχοντο τὰς πεδιάδας, ἀχανεῖς ἔρημοι τὰ δάση, καὶ ἡ ἀχαλίνωτος τοῦ ἵππου πορεία δὲν ἐβράδυε.

Τὸν Φαβρίκιον κατέλαβε σκοτοδινία· σις, ἡ ἀναπνοή του κατέστη δύσκολος, οἱ κρόταφοὶ του ἐπιέζοντο ὡς ὑπὸ κύκλου σιδηροῦ, τὰ ὠτά του ἐβόμβουν, πληθὺς δὲ σπινθήρων λαμπρῶν ἐσκοτίζε τοὺς ὀφθαλμοὺς του.

Βεβαίως κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ συλλογισθῇ περὶ τῆς παρούσης καταστάσεώς του, παραδόξως δὲ ἀφηρέθη, νομίζων ὅτι εὕρισκεται εἰς τὸ παρελθόν. Τῷ ἐφάνη ὅτι ἵστατο ὄρθιος ἐπὶ τῶν ἀπηυδηκότων νώτων τοῦ παλαιοῦ αὐτοῦ συντρόφου, τοῦ εὐπειθοῦς ἵππου του, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἡχῷ τῶν μεταλικῶν ὀργάνων διέτρεχεν αὐτοσχέδιον θεατρικὴν κανίστραν, ἐπισείων σημαίας, πάλλων ξίφη, διερχόμενος δι' ἐνὸς ἄλματος διὰ στεφανῶν κεκαλυμμένων διὰ χάρτου ἐντεταμένου καὶ ἐπαναπίπτων χαριέντως ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου. Ἦκουε τὰς μελωδίας τοῦ Auber καὶ τοῦ Ἀμβροσίου Θωμᾶ, καὶ τὰς ἐπενφημίας τῶν ἐνθουσιασμένων θεατῶν... Τότε ἐλάμβανε τὴν ἀρμόζουσαν στάσιν, καὶ ἐχαιρέτιζε μετ' εὐγενείας τὸ κοινόν, θέτων τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς καρδίας...

Ἐν τούτοις ὁ ἵππος δὲν ἐσταμάτησε τὴν πτήσιν του· εἶχεν ἤδη διατρέξει τὰ τρία τέταρτα ἀπεράντου κύκλου, ὅτε ἡ

τύχη, ἥτις μόνη ἴθυνε τὴν ἀκανόνιστον αὐτοῦ πορείαν, τὸν ἐπανέφερε εἰς τὸ σημεῖον, ἐξ οὗ ἀνεχώρησεν.

Πρὸ αὐτοῦ ὅμως παρουσιάσθη κώλυμα ἀπροσδόκητον, ὅρος ἀπόκρημνον καὶ βραχῶδες. Ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ ὀρμεμφύτου αὐτοῦ ὁ ἵππος ἔστρεψε δεξιᾷ ὅπως ἀποφύγῃ τοῦτο, ὅτε βραχναὶ καὶ ἄγριαι κραυγαί, ἀντηχήσασαι ὀπισθεν, καὶ παραπλεύρως αὐτοῦ, τὸν ἠνάγκασαν ν' ἀκολουθήσῃ τὴν κατ' εὐθείαν γραμμὴν ὁδόν, ὁδὸν ἐπικινδυνωδεστάτην.

Ὁ Φαβρίκιος εὐρέθη ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν του.

Ὁ ἵππος ἀνεσκίρτησε καὶ δι' ἀλμάτων ἀνίσων καὶ μανιωδῶν ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἀνωφέρειαν ἐκείνην. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἀποκρήμνου τούτου ἐδάφους οἱ χαλκοχροεὶς δαίμονες ἔτρεχον ἴσα πρὸς τὸν ἵππον ταχεῖς. Ὅπως δὲ ἐμποδίσωσιν αὐτὸν νὰ βραδύνη τὴν πορείαν του, τὸν ἐξώτρυνον διὰ τῶν κραυγῶν των, καὶ ἐσπάρασσον τὰ νῶτά του διὰ τῶν αἰχμῶν τῶν ἐκτοξευομένων βελῶν...

Τέλος οὕτω διωκόμενος, καὶ ἐξοτρυνόμενος ὑπὸ τῶν ἀγρίων ἔφθασεν ἐξηντηλημένος μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους· ταύτην δ' ἐσχημάτιζε στενὸν ἐπίπεδον, ὑπερκείμενον βαθείας χαράδρας. Ἐνόησε τὸν ἄφενκτον κίνδυνον ὃν διέτρεχεν, οἱ πόδες του ἀνεδιπλώθησαν, καὶ ἔπεσεν ἐκπέμπων χρεμετισμὸν, ἄλγος καὶ ἀγωνίαν ἐκφράζοντα.

Ὁ Φαβρίκιος, ἐκσφενδονισθεὶς ἄνω τῆς κεφαλῆς τοῦ ἵππου, ἐκρῆμνίσθη εἰς τὴν ἄβυσσον, ἀφιέρωσε τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν Θεόν, ὡς ἐποίησε καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ναυαγίου του, καὶ ἐλειποθύμησε τὸ δεύτερον.

...
Ὅταν ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις του ἦτο νύξ. Πρὸ αὐτοῦ ἔλαμπε μεγάλη πυρά. Ἀπογεγυμνωμένος τῶν ἐνδυμάτων του, ἔκειτο κατακεκλιμένος ἐπὶ σωρείας δερμάτων. Εἰκοσὰς ἀγρίων, ἐνοκλάδην καθημένων, ἐσχημάτιζε κύκλον περίξ αὐτοῦ.

Ὁ Φαβρίκιος ἠπόρησε μεγάλως βλέπων ὅτι δὲν ἀπέθανεν· οὐδὲν ὅμως τού-

του ἀπλούστερον. Εἰς τὸ βάθος τῆς φάραγγος ἔτρεχε ῥυάκιον, ὃ δὲ Φαβρίκιος πίπτων ἔπεσε καλὲς βυθίσθη μέχρις ὁσφύος εἰς στιβάδα καλάμων καὶ πυκνῶν χόρτων, καὶ τοιουτοτρόπως οὐδὲν ἔπαθε. Τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος ἀνεῦρεν ὁ Φαβρίκιος εἰς τὰς ὑγρὰς καὶ πλήρεις πυκνοῦ βορβόρου περικνημίδας του καὶ τὸ πανταλόνιον του, ἅτινα ἐξηραίνοντο παρὰ τὴν πυράν.

Μετὰ ταῦτα ὁδυνηρὸς στοχασμὸς τὸν ἐβασάνισεν.

« Ἀ! θὰ μὲ ψήσωσιν!... εἶπε καθ' ἑαυτόν. Πεπρωμένον μου ἦτο τοῦτο!... Χαῖρε πατρίς μου Γαλλία! Χαίρετε γηραιοί μου γονεῖς τῆς Παλαιᾶς ὁδοῦ τοῦ Ναοῦ!... Οἱ ἀνθρωποφάγοι αὐτοὶ ἔχουσι φαίνεται μεγάλην ὄρεξιν! Ἐγὼ πρόκειται νὰ πληρώσω τὰ ἔξοδα τοῦ συμποσίου των ἀπόψε, καὶ ἡ μόνη ἐκδίκησις τὴν ὁποίαν δύναμαι νὰ σκεφθῶ κατ' αὐτῶν εἶναι νὰ τοὺς κάμω νὰ μὴ μὲ χωνεύσουν!... »

Οἱ ἄγριοι παρετήρησαν ὅτι ὁ Φαβρίκιος ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς. Ἠγέρθησαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐκπέμποντες λαρυγγώδη ἀλαλαγμόν. Συνέστειλον τὸν κύκλον, ὃν εἶχον σχηματίσει περὶ τὸν Παρισινόν, ἐπέσεισαν τοὺς κεφαλοκρούστας των καὶ τοὺς λιθίνους των πελέκεις, καὶ ...

Καὶ ἔπесαν ὅλοι γονυκλινεῖς, καὶ προσήγγισαν τὴν ῥινὰ των εἰς τὴν γῆν, εἰς ἐνδειξιν βαθυτάτου σεβασμοῦ.

— Τί σημαίνει ἡ παντομίμα αὕτη; ἐσκέφθη ὁ Φαβρίκιος.

Γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν τοῦ Μαζέππα:

« . . . τρέχει περὶ καὶ πίπτει,
καὶ βασιλεὺς ἐγείρεται.

Ὁμοία ἦν καὶ ἡ ἱστορία τοῦ πρώην σχοινοβάτου. Οἱ ἐχθροὶ του οἱ ἄγριοι, πεισθέντες ὅτι ἄνθρωπος, διασωθεὶς ἐκ τοσούτων ἀλλεπαλλήλων κινδύνων, θὰ ἐπροστατεύετο ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ μεγάλου Μανιτοῦ, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἀναγορεύσωσι μονάρχην των. Ἀνάγκη ἦ νὰ βασιλεύσῃ ἢ νὰ ψηθῇ. Ὁ Φαβρίκιος δὲν ἐδίστασεν, ἀλλ' ἐξέλεξε τὴν βασιλείαν.

Μετὰ παρέλευσιν δεκαπέντε ἡμερῶν ἦν ἐστιγμένος καθ' ὅλους τοὺς κανόνας, καὶ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων μηνῶν ὠμίλει τὴν γλῶσσαν τῶν ὑπηκόων του μετὰ θαυμασίας εὐχερείας, καὶ ἐκυβέρνα μετὰ συνέσεως ἀξίας ἐγκωμίων.

« Ἀφ' οὗ εἶμαι βασιλεὺς, εἶπεν ὠραίαν τινὰ πρωΐαν ὁ Φαβρίκιος, πρέπει τοῦλάχιστον νὰ ἔχω καὶ βασιλικὴν κατοικίαν. Θὰ διατάξω τοὺς ὑπηκόους μου νὰ μοὶ οἰκοδομήσωσιν ἀνάκτορα. »

Τὰ ἀνάκτορα ταῦτα συνίσταντο ἐξ ἐνὸς ἱσογείου, οὐδὲν διαχώρισμα ἔχοντος, ὡκοδομήθησαν δὲ ἐκ γρανίτου ἀντὶ νὰ οἰκοδομηθῶσιν ἐκ βαμβοῦ καὶ καλάμων. Ἡ οἰκοδομή των ἤρχισεν ἀμέσως, ἡ δὲ αὐτοῦ μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς Φαβρίκιος ὁ Α'. δὲν ἀπηξίου νὰ ἐργάζεται μετὰ τῶν λοιπῶν ἐργατῶν καὶ νὰ τετραγωνίζῃ λίθους.

Εἰς τινὰ τῶν λίθων τούτων παρετήρησε φλέβας τινὰς κιτρίνους καὶ μεταλλικὰς, τὰς ὁποίας ἔκρινεν ἀξίας μεγίστης προσοχῆς, καὶ τὰς ὁποίας, ἐξετάσας προσεκτικώτατα, ἀνεγνώρισεν ὡς φλέβας χρυσοῦ καθαρωτάτου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης τὰς ὥρας καθ' ἃς δὲν εἶχεν ἀσχολίαν τινὰ (καὶ ἦσαν συχνόταται) ἀφιέρωσεν εἰς συλλογὴν τῶν χρυσοφόρων τούτων τεμαχίων καὶ τῆς χρυσίτιδος κόψεως. Τοσοῦτο δὲ ποσὸν συνήγαγεν, ὥστε ἡ συλλογὴ τοῦ Παρισινοῦ δὲν ἐβράδυνε ν' ἀξίξῃ πλείστα ἑκατομμύρια ...

Τί τὸν ἤθελε τοσοῦτον χρυσὸν καὶ τί ἠδύνατο νὰ τὸν κάμῃ; τίποτε ἀναμφιβόλως μεταξὺ τῶν ὑπηκόων του τῶν ἀγρίων. Ἀλλ' ὁ Φαβρίκιος ἠλπιζε νὰ ἐπανίδῃ ἡμέραν τινὰ τὴν Γαλλίαν καὶ τοὺς Παρισίους, καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ἠλπιζε τοῦτο, καθ' ὅσον ἀνυπομόνως ἔφερε τὸ δυσβάστακτον τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας φορτίον.

Ὅπως μὴ μακρηγορῶμεν, δώδεκα παρῆλθον ἔτη καὶ κατὰ τὰ δώδεκα ταῦτα ἔτη ὁ Παρισινὸς εἰς μάτην περιέμενε, κρατῶν τὸ καλάμινον σκῆπτρόν του καὶ συμπληρῶν τὴν συλλογὴν του. Εἶχε τοσοῦτον χρυσίον, ὥστε ἠδύνατο ἄνευ ὑπερ-

βολῆς νὰ φορτώσῃ δι' αὐτοῦ ὁλόκληρον βρίκιον.

Καθ' ἐκάστην, χρησιμοποιοῦν τὰ γυμναστικά προτερήματά του, ἀνέβαινε εἰς τὴν κορυφὴν ὑψηλοῦ δένδρου καὶ ἐκεῖθεν ἐπισκοπῶν ἡρώτα διὰ τοῦ βλέμματος τὸν ὀρίζοντα, ὡς ἡ ἀδελφὴ Ἀννα^{*)}. ἄλλ' οὐδὲν ἔβλεπε

Τέλος ὥραίαν τινὰ ἡμέραν, περὶ τὴν δειλὴν εἶδεν εἰς μιᾶς λεύγας ἀπόστασιν, μέγα τι πλοῖον γαλλικόν, πολεμικὸν τρίκροτον, συστέλλον τὰ ἱστία καὶ ἀνακωχεύον, ἐν ᾧ δύο λέμβοι, φέρουσαι ἀνὰ δώδεκα ναύτας, διηυθύνοντο εἰς τὴν ξηράν.

Ὁ Φαβρίκιος περιχαρὴς κατῆλθε τῆς σκοπιᾶς του, ἔτρεξεν εἰς τὰ ἀνάκτορά του ὅσον ἡδύνατο ταχύτερον, ἐνεδύθη κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον διὰ τῆς κυνηγετικῆς αὐτοῦ στολῆς, ἣτις διετεθεῖτο καινουργίης ἔτι, διότι ὁ βασιλεὺς ἔπρεπε νὰ συμμορφῶται πρὸς τὸν ἐν τῷ κράτει του ἐπικρατοῦντα συρμόν. Ἐθεσεν εἰς τὸν κυνηγετικὸν του σάκκον ὅσον χρυσὸν ἡδύνατο νὰ χωρήσῃ (τὸ χιλιοστὸν ἴσως τῆς χρυσίτιδος κόνεως τῆς ἐναποτεταμιευμένης εἰς τινα γωνίαν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου δωματίου τῶν ἀνακτόρων του), καὶ, κλίνων ὑπὸ τὸ βάρος, διηυθύνθη πρὸς τὴν ἀκτὴν, προσέχων ἐπιμελέστατα μήπως τὸν ἴδωσιν οἱ ὑπήκοοί του, οἵτινες τόσον πολὺ τὸν ἠγάπων ὥστε προὔτιμων νὰ τὸν φάγωσι, παρὰ νὰ χωρισθῶσιν αὐτοῦ.

Ἐφθασεν εἰς τὴν ἀκτὴν καθ' ἣν στιγμὴν αἱ δύο λέμβοι τοῦ πολεμικοῦ τρικρότου προσῆγγιζον εἰς τὴν ξηρὰν μετὰ κενῶν πίθων, οὓς ἐσκόπευον νὰ πληρώσωσι διὰ ποσίμου ὕδατος.

Δὲν θὰ περιγράψωμεν τὴν ἐκπληξιν τῶν ἀποτελούντων τὸ πλήρωμα, ἰδόντων τὸν παράδοξον τοῦτον ἄνθρωπον, τὸν ἐστιγμένον ὡς ἄγριον, ἐνδεδυμένον

*) Ἐν τῇ γαλλικῇ περὶ αὐτοῦ La barbe-bleue ἐν ᾧ τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐτοιμάζεται νὰ φονεύσῃ Κυανοπώγων, ὁ κακοῦργος σύζυγος αὐτῆς, ἡ Ἀννα, εἰς τὸ ἀνώτατον τοῦ πύργου δῶμα ἀναδύσασα, περιμένει νὰ ἴδῃ τοὺς δύο ἀδελφοὺς τῆς, ἐρχομένους λυτρωτάς.

ὡς εὐρωπαῖον, καὶ ὁμιλοῦντα τὴν γαλλικὴν ὡς αὐτοί.

Δι' ὀλίγων λόγων ὁ Φαβρίκιος τοῖς ἐξήγησε τὴν θέσιν του, καὶ κατέληξεν ἀναφωνῶν:

— Ὁ βασιλεὺς ἔσωσε κ' ἔφυγε! σώσατε καὶ σεῖς τὸν βασιλέα!

Ἐκρυψαν τὸν φυγάδα μονάρχην εἰς τὸ βάθος τῆς μιᾶς λέμβου, καὶ ἤρχισαν νὰ γεμίζωσι τοὺς κάδους τῶν. Ἐῖχον τελειώσει τὴν ἐργασίαν ταύτην, ὅτε εἶδον τὰς κορυφὰς τῶν παρακειμένων λόφων κοσμουμένας δι' ἀγρίων. Ὁ λαὸς παρετήρησε τὴν λαθραίαν ἀναχώρησιν τοῦ μονάρχου του, καὶ τὸν ἀνέζητει διὰ λυσσαλέων κραυγῶν. Τὰς κραυγὰς ταύτας διεδέχοντο νέφη βελῶν, ἐκτοξευομένων κατὰ τῶν λέμβων. Ναύτης τις μάλιστα ἐπληγώθη βαρέως. Οἱ ναῦται ἀνταπεκρίθησαν διὰ πυροβολισμοῦ, φονεύσαντος πέντε ἢ ἑξ ἀγρίους. Οἱ ἐπίλοιποι ἠφανίσθησαν ὡς αἱ ἀκρίδες, καὶ ἐπανεφάνησαν εἰς ἀπόστασιν, ἐκτὸς βολῆς πυροβόλου.

Ἐτάνυσαν τὰς κώπας, καὶ ἡ λέμβος ἀπεμακρύνθη τῆς ἀκτῆς.

Ὁ Φαβρίκιος τότε ἐξῆλθε τῆς κρύπτης του, καὶ ποιήσας χλευαστικὴν χειρονομίαν πρὸς τὸν πρῶν λαόν του, εἶπε μετ' οἴστρου μυκτηριστικοῦ ἀληθοῦς μοσχομάγκας τῶν Παρισίων:

«Καλὴν ἐντάμωσιν τὸν χρόνον ποῦ δὲν ἔχει ἀνοιξιν, προσφιλέστατόν μοι σκυολόγι.... Ἐπὶ τέλους ἔγινα κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου, ἀφ' οἴτου ἔπαυσα νὰ ἤμαι κύριός σας.... Καὶ τώρα πλέον, ποῦ δὲν εἶμαι ἐπὶ κεφαλῆς σας, ἔχω τὴν κεφαλὴν ἡσυχον.»

Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας ὁ Φαβρίκιος ἐπάτει τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος του, διότι τὸ κατάστρωμα γαλλικοῦ πλοίου εἶναι γαλλικὸν ἔδαφος.

Ἐξετασθεῖς προσηνέστατα ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου τῷ διηγῆθῃ ἐν μακρῷ, ὅτι ἡμεῖς ἐν βραχεῖ διηγῆθημεν.

«Καὶ ἰδοὺ ἐν τῶν ὀπωρικῶν τῆς χώρας ταύτης, καπετάνιε μου....» εἶπεν ἐξάγων ἐκ τοῦ κυνηγετικοῦ τοῦ σάκκου χρυσίτιδα κόνιν.

Ὁ ἀξιωματικὸς, ἀφ' οὗ τὴν ἔδωσε καὶ τὴν ἐξύγισαν ἀνέκραξε!

— Εἰξεύρετε ὅτι ἐπλουτήσατε πλέον; . . . ἔχετε ἐκεῖ εἰς τὸν σάκκον σας, ὡς τετρακοσίων χιλιάδων φράγκων χρυσόν.

— Λοιπὸν, πλοίαρχέ μου, εἶπεν ὁ Φαβρίκιος, ἄφισα εἰς τὰ πρῶν ἀνάκτορά μου δέκα περίπου ἑκατομμυρίων χρυσόν. . . . Ἐπιθυμεῖτε νὰ στείλετε νὰ τὸν λάβητε; . . .

Ὁ πλοίαρχος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Ἀδύνατον! εἶπε μοὶ ἔχουσιν ἀναθέσει ἀποστολὴν τινα καὶ δὲν δύναμαι χάριν τοῦ χρυσίου νὰ θυσιάσω οὐδὲ ἓνα τῶν ἀνθρώπων τοῦ πληρώματός μου.

— Τότε ἂς μὴ κάμνωμεν πλέον λόγον, καὶ ζήτω ἡ Γαλλία! Ἴδου πλέον ἐγὼ κατήντησα νὰ ἔχω εἰσοδήματα! . . . Ἀχ! ὅταν τὸ μάθῃ ὁ πατέρας μου! . . .

Ὁ ἥρως μας μόλις μετὰ παρέλευσιν ὀκτὼ μηνῶν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, καὶ ἀφ' οὗ ἥλλαξε τρία πλοῖα, ἀπεβιβάσθη εἰς Μασσαλίαν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μετέβαλε τὴν περιουσίαν του εἰς συναλλαγματικὴν ἐπὶ τῆς Τραπεζῆς, καὶ ἔλαβε θέσιν ἐπὶ τινος ταχυδρομικῆς ἀμάξης. Μετὰ τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὥρας ἔφθασεν εἰς Παρισίους. Ἦτο τότε ἀπόκρεω καὶ τὸ ἐστιγμένον πρόσωπόν του ἐθεωρήθη ὡς ἀλλόκοτος μεταμφίεσις.

Ὁ Φαβρίκιος ἔτρεξε, χωρὶς οὐδὲ στιγμὴν νὰ χάσῃ, εἰς τὴν Παλαιὰν ὁδὸν τοῦ Ναοῦ. Οἱ γονεῖς του, χάρις τῷ Θεῷ, ἐξηκολούθουν νὰ ζῶσι, καὶ ἦσαν, εἰπέρποτε καὶ ἄλλοτε μονάρχαι ἀπόλυτοι τοῦ θυρωρείου, εἰς ὃ εἰσώρμησεν ὁ Φαβρίκιος.

— Τί ζητεῖ ἐδῶ αὐτὸς ὁ μασκαρᾶς; ἐκραύγασεν Ποταρᾶς ὁ πατήρ.

— Αὐτὸς ὁ μασκαρᾶς εἶναι υἱός σας. . . Ἐχρημάτισε βασιλεὺς. . . Δὲν εἰσθε πλέον θυρωροὶ, εἰσθε οἰκοδεσπότηται. . . ἀπεκρίθη ὁ Φαβρίκιος.

Ἀναγνώρισις, ἐναγκαλισμοὶ, χαρὰι, τέλος πᾶν ὅπερ δὲν λέγομεν διότι εὐχερέστατα μαντεύεται.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Φαβρίκιος ὑπῆγε καὶ εὔρε τὸν παντοπώλην, τὸν παλαιὸν κύριόν του, καὶ δοὺς αὐτῷ κύλινδρον, πε-

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β΄.]

ριέχοντα ἑκατὸν λουδοβίκια, τῷ εἶπεν:

— Ἴδου τὸ ἀντίτιμον τοῦ κασσίς καὶ τῆς ἀνισίδος, τὰ ὅποια ἓνας γνώριμός μου κατεργάρης ἐλεηλάτει ἄλλοτε εἰς τὸ κατάστημά σας. . . . λάβετε τὴν μικρὰν ταύτην ἀποζημίωσιν, καὶ μὴ μνησικακεῖτε πλέον κατ' αὐτοῦ.

Ἐπειτα ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ τῆς ὁδοῦ τῶν ὑελουργείων. Οὗτος βαρύτερον, ζημιωθείς ἄλλοτε, ἔλαβε δέκα χιλιάδας φράγκων.

Ἀφ' οὗ ἀπεζημίωσε πλέον τούτους, ὁ Φαβρίκιος ἠγόρασε διὰ τῶν χρημάτων του δημόσια χρεώγραφα. Ἠγόρασε προσέτι διὰ τῶν εἰσοδημάτων του μίαν κομψοτάτην ἐξοχικὴν οἰκίαν ἐπὶ τῶν ἄκρων τοῦ δάσους Φονταίνεβλὼ κειμένην. Ἐγένετο μέλος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Διήγαγεν βίον ἡσυχον, ὡς καλὸς οἰοκύρης, ἐκ δὲ τοῦ ἀλλοκότου καὶ πλήρους περιπετειῶν βίου του διετήρησε μόνον τὸν στιγματισμὸν τοῦ προσώπου του καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ὑπογράφηται, Φραγκίσκος Ποταρᾶς, πρῶν βασιλεὺς.

(Κατὰ τὸν Xavier de Montépin)

N. Γ. Π.

ΕΚ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΟΜΙΛΙΑΣ ΞΙΛΒΙΟΥ ΠΕΛΛΙΚΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

ΥΠΗΚΗ ΣΤΟΡΓΗ

Ἀφιερῶται τῷ τάρφ τοῦ πατρός μου.

Ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἄρχεται τὸ στάδιον τῶν πράξεών σου· ἡ πρώτη τῶν ἀρετῶν παλαιάστρα εἶναι ὁ πατρικὸς οἶκος. Πῶς ν' ἀποκαλέσωμεν τοὺς ἀξιούντας ὅτι ἀγαπῶσιν τὴν πατρίδα, τοὺς ἐπιδεικνύοντας ἡρωϊσμὸν, καὶ ὑστεροῦντας κατὰ τὸ ὑψηλὸν καθῆκον τῆς υἱικῆς στοργῆς.

Ὅπου μαύρη βασιλεύει ἀγνωμοσύνη, ἐκεῖ οὔτε φιλοπατρία, οὔτε τὸ ἐλάχιστον σπέρμα ἡρωϊσμοῦ δύναται νὰ βλαστήσῃ.